

323.2(474).1918

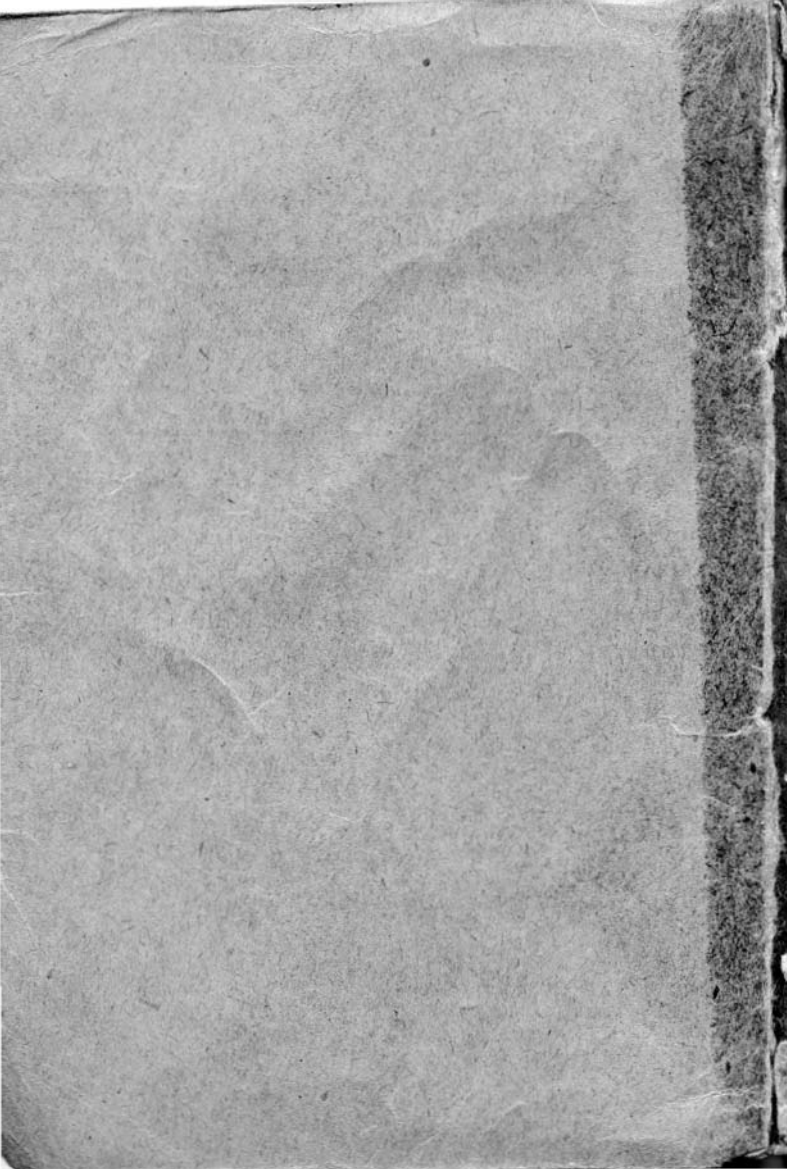
S. P. K. JALKAVÄEN
KÄSIKIRJA

HELSINKI, 1918

003420 X

ISISÄLLISSODAT!

Suomi

JALKAVÄEN
KÄSIKIRJAT

S. P. K.

32 3.2 (480)

K.

JALKAVÄEN

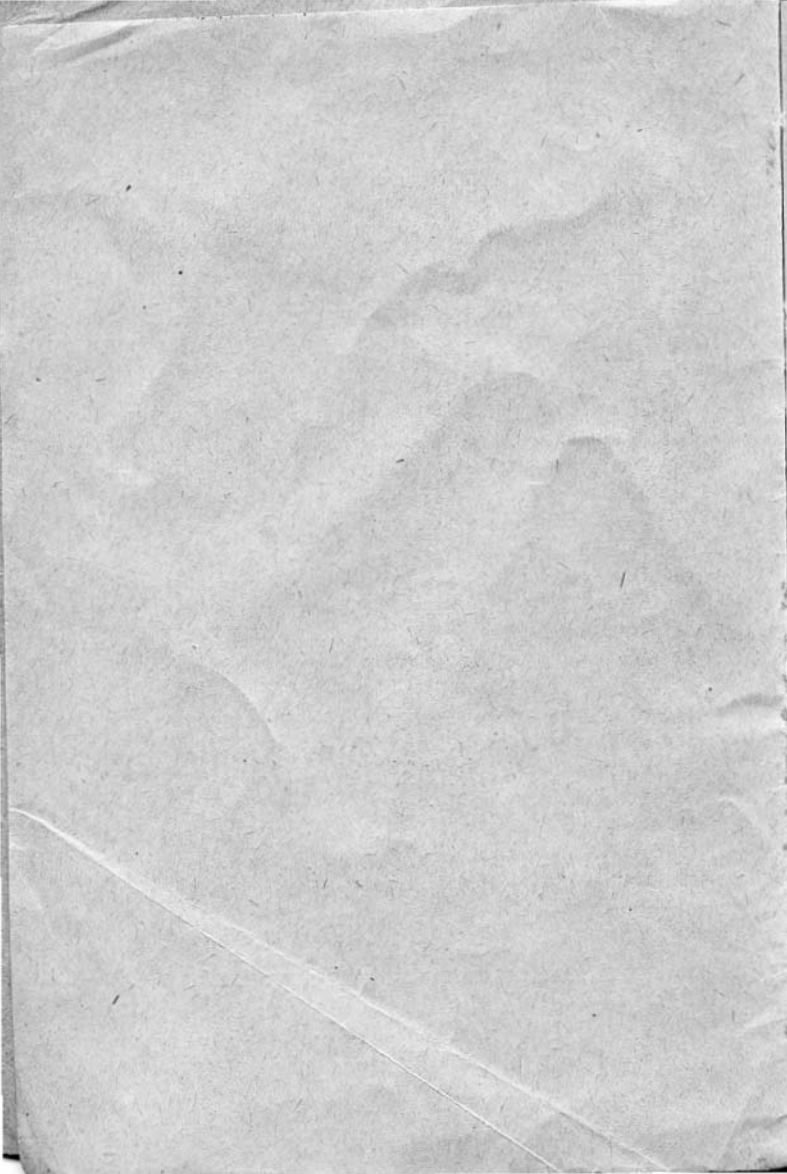
KÄSIKIRJA

TYÖVÄENLIIKKEEN
KIRJASTO

HELSINKI, 1918

SUOMEN KANSANVALTUUSKUNNAN KIRJAPAINO

Sisällys.

a) Rintamapalvelus.

Sivu
N:o

1. Jalkaväen asettumiset	5
2. Ketjun johdatus.....	8
3. Alipäällikköjen tehtävät ketjussa.....	9
4. Ampujaketjun ja varaväkien ampuminen	11
5. Ampumavälien määrääminen	14
6. Maalin valinta	16
7. Ampujaketjun liikunnot	19
8. Komppanian varaväki	22
9. Pataljonan varaväki	23
10. Kiertoliiketten tekeminen ampujaketjulla	24
11. Sivustain vartioiminen.....	25
12. Ampujaketjun ja komppanian varaväen menettely ratsuväen hyökätessä	26
13. Käytös hyökkäystappelussa	27
14. Pistinhyökkäys	31
15. Puolustustoimeilut	33
16. Aseman varustaminen	33
17. Aseman miehittäminen	35
18. Puolustustappelun meno	36
19. Muistutuksia metsässä liikehtimisen suh- teen	37
20. Jalkaväen tehtävät tykkiväkinsä suhteen	38
21. Hyökkäys vihollisen tykkiväen päälle..	40

b) Etuvartiopalvelus.

Sivu
N:o

1. Etuvartija-ketjun tarkoitus.....	40
2. Komppanian jako	41
3. Läpikäynti-vartio	41
4. Alipäällikkökunnan ja miehistön jaotus	43
5. Pääsytana.....	43
6. Etuvartija-ketjun asettaminen	45
7. Etuvartioiden maisemasuht. katsoen	46
8. Apuvartio ja päävartio	47
9. Etuvartioiden tehtävät	48
10. Läpikäynti-vartiain velvollisuudet	52
11. Apuvartio-palvelus.....	53
12. Päävartio-palvelus.....	55
13. Kulkuvahvien tehtävät.....	56
14. Salaisia vahtikuntia	57

c) Linnapalvelus.

1. Vahvien tarkoitus	57
2. Vahvimehen velvollisuudet	61
3. Muutonviejän velvollisuudet	67
4. Kulkuvahdit	70
5. Arestilaisten saattajat	72
6. Vanhemman velvollisuudet vahdissa	74

a) Rintamapalvelus.

Jalkaväen asettumiset.

Jotta sotamiehet voivat yhdessä toimiella ja siinä eivät ainoastaan ole toisilleen haittaa tekemättä, vaan päin vastoin ovat toinen toisellensa avuksi, pitää ne asettaman määräjärjestykseen, jossa kukin heistä tietää paikkansa ja velvolisuutensa.

Semmoista järjestystä sanotaan *rintamaksi*.

Jokin komppania voi olla asettuna *kootuun* tahi *hajalliseen järjestykseen*.

Kun komppania on asettuneena kolonnaan taikka levennetyyn rintamaan, on se nimeltä *koottu järjestys*.

Jotta aukealla vihollisen tulen tekemä vahinko olisi vähempi, avaa levennetty rintama ruotunsa; semmoinen asetusmuoto on nimeltään *avoruotuinen järjestys*.

Kun komppaniaa on asetettuna ampumaketjuksi ja toinen, enemmän tahi vähemmän matkaa sen takana, pantuna ketjun varaväeksi, on semmoinen muoto *hajallinen järjestys*.

Tappelussa parhaastansa käytetään hajallista järjestystä.

Kootu järjestys eroaa hajallisesta siinä,

että edellisessä kukin toimen tekee koko komppania yht'aikaa komppanianpäällikön komenuksen mukaan, mutta jälkimäisessä komppanian osastot ovat erillänsä — ampujaketju edessä, varaväki takana —, niin ett'eivät molemmat voi kuulla komppanianpäällikön komenusta, jonka vuoksi ketjun ja varaväen toimieluja omat päälliköt johtavat niiden käytös-ohjeitten mukaisesti, joita komppanianpäällikkö heille lähettää.

Koska hajalliseen järjestykseen asetuttaessa päällikön paikka tulee olemaan ampujaketjun takana ja hänen äänensä, varsinkin kiiheän tulen ollessa, kuuluu vaan epäselvästi, on ampujilla ketjussa jonkinmoinen toimivapaus; niipä saattaa jokainen käydä mimmoiseen asentoon tahtoo, s. o. istua, olla polvillaan tahi pitkällään maassa j. n. e. miten hyväksi näkee.

Sitä myöten kuin vihollinen lähenee ja ampuminen molemmilta puolin kiihkenee, kysytään sotamieheltä yhä enemmän vaariinottavaisuutta ja nevollisuutta, koskapa kunkin ampujan tulee silmällä pitää vihollisen liikuntoja, huomioon ottaa päällikön komennusta ja käskyjä sekä olla turhaan tuhlaamatta patroniansa.

Tarkkaavaisuutta ja neuvokasta päätöstaitoa tarvitsee vielä enempi olla alipäälliköillä, sillä ainoastaan heidän välityksellänsä voi päällikkö ampujaketjua johtaa.

Ampujaketju on osastoina; kukin osasto on 20 askeleen mitalla ketjussa; kunnes ampuminen alkaa, on miehistö asetettuna parittain ruotoihin; ampumista alkaaksensa astuu toinen rivi samaan linjaan ensimmäisen kanssa. Osastot joukoittuvat parhastaan plutonittain, jolloin osastojen välit eli välitykset tulevat sen mukaan, miten laveaan rintamaan plutonan pitää asettua.

Kun alalla on suojapaikkoja, asettuu ketju epämuotoisesti, siten että suojain eli turvain taakse, niiden suuruuden mukaan, sopii sijoittaa 2 tahi 3 osastoa, koko plutonia ja vieläpä isompiakin joukkioita. Ylipäin pitää yhden rauhan-aikaisen plutonan (s. o. 2 osaston) rintamassa ottaa tilaa enintään 60 ja sodan-aikaisen plutonan enintään 120 askelta.

Useimmissa tapauksissa kehitetään yhdestä komppaniasta 2 plutonaa yksin ajoin ampujaketjuun. Jos kuitenkin katsotaan soveliaammaksi kehittää vaan yksi plutona, niin pitää, ett'eivät ampujat joutuisi sekasin lisäväkien kanssa, joita komppaniasta myöhemmin lähetettäneen, ainoastaan muuan osa komppanialle määrättyä tappelurintamaa miehitettämän ja oikealle tahi vasemmalle puolelle tilaa jätettämän lisäväelle, jotta samaan plutonaan kuuluvat osastot eivät tulisi erilleen.

Jos ei tämä käy laatuun, tulee lisäjoukon osastoittain mennä ennen hajalla olevain

osastoin väleihin, jolloin vaariinotetaan, ett'ei eri osastojen miehiä sekoiteta.

Jos ei kuitenkaan tällaisista joko eri plutonain taikka komppaniain sekoitusta voida välttää, rupee kukin plutonanpäälikkö lähistössään olevain osastojen johdattajaksi ja kukin erään ampujaketju-osan (noin 20 askeleen mittaisen) ohjaajaksi, huolimatta siitä, ovatko ne miehet, joita hän näin komentaa, samasta tahi eri kompanioista; ja ovat miehet semmoisessa tilassa velkapäät tottelemaan uusia päällikköjensä, ja nämät sanomaan miehille, kenen käskyä niiden tulee kuulla.

Semmoiset sekoitetut plutonat ovat, kun ne ketjusta takaisin käsketään, plutonanpäälikköjen jaettavat, s. o. osastojen ruotuluku tasattava ja ruodut jaettavat paritomiin ja parillisiin.

Ketjusta valitaan yksi osasto ojennusosastoksi; tämän mukaan muut osastot ojentuvat ja myöskin välit eli välyksenä muodostavat.

Ketjun johdatus. Kunkin komppanian ampujaketjussa vanhin upseri rupee koko ketjun päälliköksi ja johdattaa sen liikkeitä niiden käskyjen mukaisesti, joita komppanianpäälikkö hänelle antaa joko suusanalla suojelusmiestensä kautta taikka torvensoitolla.

Ketjun päällikkö johtaa sitä plutonanjäsenien ja osastonpäälikköjen avulla. Tarpeen

sattuessa tarkkauttaakseen heidän huomionsa antaa hän merkin (signalin) viheltimellä ja sen perästä tarpeellisen komennuksen, tekee sen selvästi sapelilla viittoen ja lähettää viipymättä käskyn niille plutonille, jotka eivät ole saattaneet hänen ääntänsä kuulla.

Miehistö täyttää ketjupäällikön komennuksen, sittenkuin plutonan- ja osastonpäälliköt sen ovat kerronneet; valmistavan komennuksen tekee ketjun levätessä plutonapäällikkö, jos plutona on parveen koottuna, ja osastonpäälliköt, kun ketju on sijoitettuna osastoittain, välykset osastojen välillä.

Ketju seisahtuu ainoastaan osastonpäällikköjen komennuksen jälkeen, jonka he plutonapäälliköiltänsä saavat joko suullisesti taikka torvensoitolla.

Alipäällikköjen tehtävät ketjussa *). Aliupserit komentavat ampujaketjussa osastoja ja joskus plutonia jolloin he ovat velvolliset seuraavaan:

1) Valitsevat he sijat osastoille ja valvovat, että ampujat, hyväkseen käyttäen alalla tarjona olevia suojapaikkoja, pysyvät osoitetussa suunnassa. Tällöin valitsee plutonapäällikkö sijan plutonallensa, määrää ojennus-osaston ja säättää, kuinka

*) Kaikki, mitä tässä sanotaan aliupsereista, koskee myös jokaista sotamiestä, jolla on päällystointa.

monen askeleen alalle rintamassa kunkin osaston on asettuminen. Osastopäälliköt niille määrätyissä välyksissä, asianhaaran mukaan sijoittaen osastonsa eteen tahi taaksepäin ojennus-osastosta, suurta lukua pitämättä ojennuksesta, mutta sen suu- rempaa suunnasta, jossa tarkoin on py- syttävä.

2) Ovat osastojensa tahi plutonainsa ta- kana, paitsi ketjun liikkeellä ollessa, jolloin he asettuvat sen edelle.

3) Plutonapäälliköt osoittavat ne maalit eli kohdat, joihin tuli on suunnattava, mää- räävät tähyskorkuuden ja ohjaavat ampu- mista, valvoen, että välillä, joka on 800 askelta pitempi, ei ainoatakaan luotia saa ilman luvatta ampua, koskapa yksittäinen ampuaminen semmoiselta matkalta on kiel- letty. Osastopäälliköt katsovat, että täh- täimet ovat oikein asetettuina ja ettei ku- kaan tähtäämättä ampua.

Yksittäin ampumisessa (800 jalkaa ly- hemmiltä väleiltä) johtattavat osastonpääl- liköt ampumista, osottavat maalin ja pitä- vät ampujia maltikkaasti ampumaan. Jos nämät kuitenkin rupeavat maltittomasti ampulemaan pois patroninsa eivätkä ota vaaria osastopäällikön käskyistä, pitää hänen jälleen saattaa järjestys voimaan komentamalla: *osasto, yht'aikaa!* „*otde- lenie, paljba salpami!*” Näin komennettua tulee ampujain lakkauttaa tulensa ja odot-

taa enempää komennusta; tästä ottaa päällikkö tilaisuuden heitä maltuttaaksensa, tarpeelliset käskyt antaaksensa ja maalia näyttääksensä, jonka perästä hän sallii ammuntaa jatkaa.

4) Osastonpäällikköjen tulee aina tietää sanoa, kuinka monen patronan paikoin ampujain hallussa kullakin kerralla on.

5) He valvovat, ett'ei kukaan sotamiehistä, olkoon minkä syyn varjolla tahansa, lähde rivistänsä.

6) Heidän tulee tarkalla huomiolla kuunnella päällikön käskyjä sekä visusti vaariinottaa vihollisen liikkeitä, jonka ohessa jokainen pienemmänkin joukon päällikkö on velkapää alati silmämääränänsä pitämään niin suuren vahingon tekemisestä viholliselle kuin mahdollista on. Koska tappelussa usein sattuu semmoisia tilaisuuksia, joita, tarkoituksen perille pääsemiseksi, täytyy silmänräpäyksessä hyväksien käyttää, pitää aliupserien sellaisissa tapauksissa, käskyä odottamatta, itse pikaisesti tehdä päätös ja panna se toimeen.

7) Kun hyökkäyksen tapahduttua ketjussa sattuu yhteenpakkaantumista, hämmennystä tahi sekasortoa, pitää aliupserin ryhtyä voimakkaisiin toimiin väen malttumiseksi ja järjestyksen palajamiseksi.

Ampujaketjun ja varaväkien ampuminen. Ampujaketjussa käy ampuminen joko yksittäin taikka osakunnittain (yhteislau-

kauksilla tahi määrätyllä patronaluvulla); yksittäistä ampumista käytetään semmoisella matkalla, joka ei ole pitempi kuin 800 askelta, jolloin noudatetaan seuraavaa:

a) aina 300 askeleeseen asti pitkiltä väleiltä saatetaan pitkällään olevia tahi enemmän kuin puoliksi suojattuja yksityisiä vihollisia ampua;

b) 400 askeleen päästä — alttiina seisovia tahi puoliksi suojattuja yksinäisiä vihollisia;

c) 500 askeleen matkalta — leveämpiin ja puolen miehenmitan korkuisiin maaleihin;

d) 800 askeleen väliltä — saman levyisiin ja miehenmitan korkuisiin maaleihin.

Nämät rajat ovat sentähden neuvotut, että yksittäis-tuli, vähäisiin maaleihin pitkiltä matkoilta käytettynä, ei tee sanottavaa vaikutusta, koska ainoastaan hyvin harvat luodit maaliin osuvat ja ampumarat siten suotta tuhlataan.

Osakunnittaista ampumista toimittaa ketju osastottain, plutonittain tahi puolikomppanioittain, ja siten ammutaan kailta väleiltä siinä tarkoituksessa, että suuren ammusluvun yhdyttämisellä valittuun maaliin saataisiin aikaan enempää tulen vaikutusta.

Tätä ampumista käytettäessä on muistaminen, että päättävä arvo tappelussa on ampumisella lyhyiltä matkoilta, ja on sen johdosta osakunnittain ammuttava pitkältä

väliltä ainoastaan silloin, kuin maali on erinomaisen edullinen, sillä ehdolla kuitenkin, että patronavarat semmoisen ammunnan jälkeen riittävät myös lyhyitten matkain päästä ampumiseen.

Osakunnittain ammutaan joko 1) yhteislaukauksilla taikka 2) määrätyllä patronaluvalla kullekin miehelle.

Yhteislaukaus vaikuttaa viholliseen enemmän järisyttävästi ja sitä päällikkö helpommin voi johdattaa, jotka seikat ovat huomioon otettavat etenkin pitkillä matkoilta ammuttaessa, jolloin miehistö paremmin pysyy malttuneena ja panee komennuksen huomataksensa.

Kun on vaikeata yhteislaukauksia ampua, annetaan tulta määrätyllä patronaluvulla.

Ennenkuin ruvetaan viimeksi mainitulla tavalla ampumaan, määrätään se patronain luku, joka on kunkin miehen loppuun ammuttava, ennenkuin hän tulensa lakkauttaa ja käskyä odottaa sen uudistamiseen.

Kun miesten mielet ovat malttuneet ja ruudin savu hajonnut, voidaan sellaista ampumista uudistaa joko samaan maaliin taikka muihin siksi osotettaviin. Tätä tarkoitusta varten määrättyjen patronain luku ei saa nousta yli kolmen miestä kohti.

Varaväet ampuvat ainoastaan yhteislaukauksia, siinä asennossa (polvillaan tahi pitkänään), minkä asianhaarat vaativat.

Ampumavälien määrääminen. Maaliin välin oikea määrääminen on sangen tärkeätä, jos arvattu ampumaväli ei ole todellisen matkan mukainen, niin luoti joko ei saavuta maalia taikka menee sen ylitse, kuinka hyvin sotamies ampuneekin.

Matkan pituus maaliin määritetään:

- a) matkamitalla,
- b) koetus-ammuksilla,
- c) vieressä ampuvalta tykkiväeltä kysymällä, ja

d) puolustustappelussa askelmittauksella.

Aliupserien, joiden velvollisuus suorastaan on johtaa ampumista ja määrätä maaleihin olevat matkat, pitää alati totuttaa silmänsä, etteivät siinä paljon erhettyisi. Matkan määrääminen koetus-ammuksilla on mahdollista ainoastaan silloin, kuin alan laatu myöntää sen paikan huomaamista, mihin luodit putoavat, ja saadaan parhaiten tehdyksi siten, että ammutaan muutamia laukauksia perätyksin samaa maalia kohden, kullakin kertaa muuttamalla tähyskorkeutta 100 askeleen suhteen, joten ensiksi vähin, sitte suurin ja viimeiseksi oikea matka määrätään.

Kun pitkiltä matkoilta ammuttaessa, varsinkin liikkuviin maaleihin, ei ole aikaa opastua ampumiseen, voivat ampuväliä määrättäessä tulleet virheet olla sangen suuria, ja saattaa siten tapahtua (jos esim. määrätään 1,000 askelta 1,200 sijaan),

ett'ei yksikään luoti osu maaliin. Tämän välttämiseksi ja tulen vaikutuksen enentämiseksi silloinkin kun matkan määräys on melkoisesti väärä, ammutaan yksin ajoin useilla eri tähtäyskorkuuksilla. Semmoinen ammunta toimitetaan 2 tahi 4 tähtäyskorkuudella ja se tapahtuu siten, että muutamat ampujat asettavat tähtäimensä 100 askelta suuremmalle korkuudelle kuin toiset. Ampumista 4 tähtäyskorkuudella käyttävät 1,000 tahi useamman askeleen päästä semmoiset osakunnat, jotka eivät ole puolta komppaniaa vähemmät, seuraavalla tavalla: matkan pituus otetaan likimäärin esim. 1,000—1,200 askelta; päällikkö komentaa: *ampukaa neljällä korkuudella, ensimmäinen plutona 1,200, toinen 1,000 askeleelta! = streljba na tshetirä pritsäla, pärvi vsod na tisjatschu dvesti, ftoroi na tisjatschu schagof!* Molemmat plutonan päälliköt käskivät kumpikin ensimmäisen rivinsä asettamaan tähtäimensä 50 askelta alemmalle kuin määrättyä matkaa varten ja toisen rivinsä 50 askelta ylemmälle.

Niin muodoin komentaa ensimmäisen plutonan päällikkö: *1:n rivi 1,150 askeleelle, 2:n 1,250:lle! = pervaja scherenga na 1,150 schagof, ftoraja na 1,250!* Toisen plutonan päällikkö komentaa: *1:n rivi 950 askeleelle, 2:n 1,050:lle! = pervaja scherenga na 950 schagof, ftoraja na 1,050!*

Jos puolta komppaniaa vähempi osakunta, olkoonpa yksi plutona, ampuu matkalta, joka on lyhempi kuin 1,000 askelta, käytetään ainoastaan kahta tähtäyskorkeutta. Jos plutonanpäällikkö on ottanut likimääräisen välin esim. 800 askeleeksi, komentaa hän: *1:n rivi 750 askeleelle, 2:n 850:lle!* = *pervaja scherenga na 750 schagof, ftoraja na 850!* ja osottaa samalla maalin.

Ammuttaessa 600 à 400 askeleen päästä asetetaan tähyskorkuus määrättyjen matkain mukaan.

Kun ammunta 400 askeleen tahi vähämmältä matkalta, on tuli tavallisesti kiivas ja ampumaväli muuttuu alinomaa. Ett'ei sen vuoksi ole pakko joka hetki muuttaa tähyskorkuutta, käytetään kaikkia matkoja varten 400 askeleeseen asti samaa tähyskorkuutta, nimittäin 300 askeleen matkan, jolloin ainoastaan tähtäyskohta muuttuu; 400:sta 250 askeleeseen on tähyskohta keskellä maalia, ja lyhemmällä matkalla itse maalia alempana. Ratsuväkeä vastaan käytetään muuttumatonta tähyskorkuutta aina 500 askeleelle asti. Lähenevää maalia kohden on tähyskorkuus vähennettävä, kaukenevaa kohden enennettävä.

Maalin valinta. Hyökkäyksessä pitää ampujaketjun ensinkin vihollisen tykki-
väkeä ja ampujia vastaan yhä laukoa hyvin sunnattuja ammuksia ja toiseksi yh-

dyttää kiivasta tulta valittuun hyökkäyskohtaan. Jos omasta kohden hyökätään ja vihollinen puolustaa itseänsä, niin on luultava sen rupevan etuvarustuksiin alla tarjona olevien esineitten taakse; sen vuoksi on tällaisissa tapauksissa tarpeetonta ampua pois patroniansa, vaan on ampumisen ainoastaan silloin, kun satetaan arvata luotien ei menevän hukkaan, s. o.: että ammutaan tykkiväkeä, kun vihollisen patterit ovat aukealla; ampujaketjuja, kun siihen voi ampua kyljeltä viistolla tahi pyyhkäisellä tulella, ja vihollisen kolonnia, kun ne sattumalta ovat alttiina tahi siirtyvät paikasta toiseen. Kun käsketään ampumaan pistinhyökkäykseen valittua kohtaa, ovat kaikki ammukset suunnattavat tähän kohtaan, vaikkapa vihollinen ei olekaan näkyvissä taikka vaan vihollisen ampujain päät nähdä voidaan.

Puolustustappelussa pitää maaliksi erinomattainkin valita vihollisen kolonnat ja tykkiväki. Herkenemättä ampumaan vihollisen ampujaketjuun valitsevat osakunnanpäälliköt ennen tappelun alkamista jonkun osan ampujiansa, mutta eivät millään ehdolla salli muiden vaihtaa laukauksia vihollisen ampujaketjun kanssa, paitsi ainoastaan silloin, kun se tihein parvin tullelee aukeilla aloilla; semmoisissa tiloissa pitkittävät valitut ampujat ampumistansa sitä vihollisen ampujaketjun osaa

kohden, joka jo on päässyt aukean alan ylitse ja ruvennut vastaan ampumaan, ja muu osa ketjua yhdyttää, osakunnanpäällikköjen käskystä, tultansa yllämainittua aukealla tulevaa vihollisen tappelulinjan osaa kohden.

Jos vihollisen tykkiväki kiivaasti ampuu jotakin asennon paikkaa, pitää tätä tykkiväkeä vastaan osa puolustuslinjan tulta suunnattaman ja muu tuli yhdyttämän niitä vihollisen joukkoja kohden, jotka ovat vastapäätä tykkiväen ampumaa paikkaa, koskapa luultava on, että juuri ne joukot ovat määrättyt hyökkäyksen tekemiseen.

Kun kootussa järjestyksessä hyökkäävä vihollinen lähestyy 600 askeleen päähän tahi likemmäksi meidän ampujaketjua, on kaikki tuli hänen päällensä suunnattava ja osastonpäällikköjen pitää kokonaan kieltää vihollisen ampujaketjuun ampumasta.

Ylimalkaan tulee päällikköjen tarkalla vaarilla pitää vihollisen liikkeitä ja käyttää jokaista tilaisuutta saattaakseen sille niin suurta tappiota kuin suinkin.

Semmoisia tilaisuuksia ilmantuu esim. kun vihollisen ampujaketju lisätään ja varaväki sitä lähenee enemmän tahi vähemmän suojaton; kun vihollisen kolonnat tekevät karkauksia toisesta suojapaikasta toiseen j. n. e. Erittäin ovat semmoiset tapaukset huomioon otettavat, jolloin saa-

daan tilaisuus ampua vihollista kylkitulella; semmoisissa tiloissa tekevät yhteislaaukaukset paran vaikutuksen.

Ampujaketjun liikunnot. Ampujaketjun liikunnoissa pitää kunkin osaston liikkua keskustan mukaan. Osastot asetettuina kahteen riviin; kukin ruotu on parina ja osastonpäällikkö käy etupäässä; tavallista marssitahtia liikuttaessa pidetään kiväritoissa, juoksumarsissa oikealla jalalla.

Ampujaketju etenee:

1) ulkopuolella vihollisen ampumisen vaikutuspiiriä (s. o. pitemmän kuin 800 askeleen päässä vihollisesta) ja semmoisella paikkeella, jossa on suojaa vihollisen tulta, tavallista marssitahtia, ja

2) vihollisen vaikuttavan tulen piirissä (s. o. 800 askeleen tahi vähemmällä matkalla) juoksumarssia.

Ampujaketju voipi liikkua eteenpäin, taapäin ja puolikääntein; sivuliikkeitä ei käytetä; kun tarvitsisi liikkua oikealle tahi vasemmalle puolelle, tehdään semmoiset liikkeet varaväen avulla, josta seikasta tuonnempana.

Ampujaketjun liikkeet toimittaa joko koko ketju yht'aikaa taikka eri osakunnat, jotka myös kuitenkin voipi olla plutonaa vähemmät.

Kun on ajateltava edetä juoksumarssia, seisauttaa päällikkö ampujaketjun ja lähettää plutonanpäälliköille käskyn kar-

kauksittain etenemiseen, jolloin hän määrää sillä tavoin etenevän osakunnan suuruuden ja sen plutonan, jonka on liikunto aljettava. Juoksumarssia mentäessä eivät karkaukset saa olla 100—150 askelta pitempiä. Yhden osan ketjua karkausta tehdessä jatkavat paikalleen jääneet ampumista. Karkauksien loputtua aljetaan heti ampua, jonka jälkeen seuraava osakunta tekee saman liikkeen j. n. e.

Viedäksensä ampujaketjua eteenpäin tavallista marssitahtia antaa sen päällikkö merkin viheltimellä ja komentaa: *ketju eespäin — tsep fperjot!*, samalla viittoen sapelillansa. Plutonan ja osastojen päälliköt kertoovat tämän komennuksen, jota tulen lakkautus seuraa. Sen perästä plutonapäälliköt komentavat: *nous, eespäin mars — vstatj, schagon marsch!*, osastonpäälliköt kertoovat komennuksen *nous — vstatj!* ja asettuvat osastojensa etupäähän. Ampujaketjun liikkuesssa on varsin tärkeätä, että pysytään määräsuunnassa ja ett'ei ketjua tihennetä eikä hajauteta ylen paljon. Sitä varten valitaan jokin rintaman edessä oleva selvästi näkyvä esine, jota kohden ampujaketju pitää suuntaansa, ja ketjusta määrätään eri ojennus- eli suunta-osakunta menemään suoraa valitua esinettä kohden; yhteyden pysymiseksi koko linjalla ojentuu ketju suunta-osakunnan mukaan.

Koko ketjun yht'aikaa etenemiseksi juoksumarsissa komentaa päällikkö: *karkaus eespäin koko linjalta — perebäschka vsäi tseppu!* Plutonain ja osastojen päälliköt määräävät 100—150 askeleen päähän jonkin sopivan paikan ja komentavat: *karkaus — — — hen — perebäschka k — — —!* Tämän perästä antaa ampujaketjun päällikkö ja hänen jälkeensä kaikki ne päälliköt, joilla on viheltimet, pitkän vihellysmerkin, josta ampuminen taukkoo, ja sen jälkeen plutonan- ja osastonpäälliköt, ojentuen suunta-osakunnan mukaan, kertoovat ketjunpäällikön komennuksen: *nous — vstatj!*, jonka mukaan ampujat nousevat ja juosten seuraavat osastonpäälliköitensä, jotka määräpaikkaan päästyänsä komentavat: *seis — stoi!*

Jos karkaukset ovat tehtävät osakunnittain, niin ampujaketjun päällikkö, viheltimellä merkin annettuansa, komentaa: *karkaus plutonittain, N. N. plutonat alkavat — perebäschki po vsvodno, N. N. vsvodi natschinajit!*; jos ei kommennus voi kuulua, lähetetään suusana sille plutonalle, jonka on juoksadus aljettava. Plutonapäällikkö komentaa: *karkaus — — — esim. — mäkeen, solaan, huoneukselle j. s. — peresbäschka — — — k'gorkä, kovragu, kdmu!* Tämän komennuksen kertoovat osastonpäälliköt ja ampuminen taukoo, jonka perästä plutonanpäällikkö antaa vihellysmer-

kin ja komentaa: *nous — vstatj!*, miehistö nousee ja osastonpäälliköt juoksevat osastojen edellä plutonanpäällikön valitsemaan paikkaan, kuhun osastot päällikköjensä käskettyä pysähtyvät. Toisten plutonain päälliköt panevat toimeen kukin vuoronsa samanlaisen liikunnon, jota tekemään kukin plutona rupeaa niin pian kuin edellinen on tulen alkanut.

Peräytyminen tapahtuu samoin kuin eteneminenkin koko ampumaketjulla taikka osakunnittain, sillä eroituksella vaan, että useimmiten peräytyminen käy tavallista marssitahtia.

Sivusliikkeitä ei ampumaketju tee; jos kuitenkin tarve vaatisi semmoista liikuntoa, saadaan se siten toimeen, että kompanianpäällikkö varaväestä lähettää uuden ampumaketjun sille sivustalle, jonne päin liikkeen olisi pitänyt tapahtua, ja toiselta sivustalta käskee yhtä suuren ketju-osan varaväkeen.

Komppanian varaväki. Se osa komppaniaa, joka ei ole ketjuksi hajoitettu, sanotaan komppanian varaväeksi ja sen tarkoitus on: 1) täyttää ampumaketjussa ilmestyviä aukkoja ja pitentää sen rintamaa, sekä 2) auttaa ketjun ampumista ja vihollisen hyökätessä syöstä se takaisin. Komppanian-varaväki sijoitetaan pitemmän tahi lyhyemmän matkan päähän ketjun taakse, aina paikan laatua myöten, jonka suhteen

kuitenkin on se ehto, että varaväki voi ajoissa ennättää ketjulle avuksi. Pisin matka, jonka päähän komppanian-varaväen saattaa asettaa, ei saa olla enempää kuin 500 askelta ketjusta.

Varaväki sijoitetaan koottuna tahi osakunnittain ja voidaan suojapaikan takana asettaa kolonaan; aikealla alalla asetetaan varaväki levennettyyn rintamaan avoimin ruoduin ja paneutuu maahan. Tällä tavoin tehdään sentähden, että vihollisen tulen vaikuttamat tappiot olisivat vähemmät.

Varaväen liikunnot toimitetaan karkaussittain toisesta suojapaikasta toiseen. Päälikön huomionsa ottaa alansuhteet ja hyväkseen käyttää kaikki maan notkopaikat, elleivät ole vihollisen ammuttavissa. Näöltään vähäpätöisemmätkin alan epätasaisuudet voivat tällöin olla suurimmaksi hyödyksi. Suoraan eteenpäin meneminen on tässä vähäarvoista, kunhan pääsuunta hyökkäystä varten määrättyä maalia kohden pidetään ja komppanian ampujaketjulle osotetun tappelurintaman yli ei mennä.

Pataljonan varaväki. Niitä pataljonan komppanioja, jotka ovat toisessa linjassa, sanotaan pataljonan-varaväeksi, ja ne sijoitetaan melken yhtä pitkälle välille komppanian-varaväestä, kuin tämä jälkimäinen ampujaketjusta.

Komppanian-varaväelle määrätty liik-
keet ovat myös pataljonan-varaväen nou-
datettavia.

**Kiertoliiketten tekeminen ampujaket-
julla.** Vihollisen sivustaa kierretään siinä
tarkoituksessa, että pyyhkäsevällä tulella
pakotettaisiin vihollinen luopumaan etui-
sasta asennosta; semmoiset liikkeet tekee
joko itse ampujaketju taikka sitä varten
varaväestä lähetetty osakunta. Toimeen
pannakseen kiertoliikettä etenee lähetetty
osakunta huomaamattomasti, hajautumat-
ta, semmoiseen paikkaan, mistä vihollisen
asemaa saattaa ampua pyyhkäsevällä tu-
lella. Edullisen aseman valittuansa kä-
kee kiertävän osakunnan päällikkö mie-
hensä juoksujalkaa hajautumaan ja heti
alkaa kiihkeän tulen.

Kiertoliikettä voidaan pitää onnistuneena
ainostaan silloin, kuin ei vihollinen sitä
edeltäpäin ole huomannut, ja on sentähden
tehtävä äkisti, varovasti ja tietämättä.

Paikallaan seisova ampujaketju tekee
kiertoliikkeen sillä tavoin, että siihen mää-
rättyä sivusta astuu eteenpäin ja siinä vetä-
ytyy sivulle niin kauvan kunnes pääsee
semmoiseen asentoon, että edullisesti voi
ampua vihollista viistolla tahi pyyhkäse-
vällä tulella.

Etenevä ampujaketju tekee kiertoliik-
keen samalla tavalla, kuitenkin sillä eroi-
tuksella, että siihen määrätty sivus-osastot

menevät muiden ohitse ja sivulle päin vetäytyen astuvat edelleen siksikuin pääseivät tarkoitukseen mukavalle asemalle. Semmoisiin kiertoliikunnoihin on ruvettava lähes 400 askeleen päässä vihollisesta, ett'ei se saa aikaan toimeen panna vastavehkeitä.

Jos vohollinen yrittää kiertää meidän sivustaa, on se siitä estettävä komppanian varaväestä lähetetyllä ampujaketjulla, joka on velvollinen käymään semmoiseen asentoon, että kiertävän vihollisen oma kylki joutuu vaaraan.

Sivustain vartioiminen. Ett'ei vihollinen mahtaisi huomaamatta hätyyttää sivustalta, pitää jokaisen erillään muista toimielevan osakunnan lähettää sivustain vartijoiksi kulkuvahdit (patrullit), joiden tulee, vihollisen sivulta päin lähestyessä, heti antaa siitä tieto joukoilleensa. Sitä varten lähetettynä kulkuvahtina on 3 miestä aliupseri tahi luotettavan korpralin johdoissa, jotka menevät 100 askelta joukon edellä ja sivulla päin, käyden erillään toisistansa 50 askeleen päässä, johtaja keskellä ja yksi mies kummallakin sivulla ja etupuolella. Ampujaketjua lähimmän miehen pitää asettua niin, että hän, epätaisellakin alalla, voipi havaita, mitä ketjussa tehdään. Jos vihollisen havaitaan mitenkään liikkuvan meidän sivustaa kohden, pitää kulkuvahdin päällikön heti panna joku miehistänsä viemään siitä tie-

toa komppanianpäällikölle. Jos taas kulkuvahti äkkiarvaamatta tapaa lähelle sijoitetun vihollisen, rupee hän viipymättä ampumaan ja lähettää myöskin sanan komppanianpäällikölle.

Ampujaketjun ja komppanian-varaväen menettely ratsuväen hyökätessä. Jos ampujaketju on sijoitettuna suojapaikan taakse, älköön se antako ratsuväen hyökkäyksen itseänsä häiritä, vaan pysyköön paikassaan ja suunnatkoon tultansa hyökkäävää ratsujoukkoa vastaan. Jos taas ratsuväki aukealla alalla hyökkää ampujaketjua kohden, pitää uhatta osa koottaman ja plutonan tahi osaston päällikön valitseman semmoinen paikka, jossa miehistöllä edes jollakulla puolella on suojaa (esim. puilta, kaivannolta, lauta-aidalta t. m., jonka jälkeen hän komentaa: *parveen = stroi kutschki*. Tästä komennuksesta ampujat juoksevat hänen luoksensa, muodostavat kaksi riviä ja alkavat hänen komennettuansa ampua yhteislaukauksia, niin pian kuin ratsuväki on lähestynyt 400 askeleen matkalle. Jos ei ratsuväki hyökkää tämän parven päälle, määrää päällikkö yksityisiä ampujia ampumaan vihollista pitkältä matkalta. Jos ken ampujista ei ole kerinnyt yhtyä toisiin ja ratsuväki hänet saavuttaa, tulee hänen heittäytyä maahan, ei ainoastaan ollaksensa estämättä omaa joukkoa ampumasta, vaan sen-

kin tähden, että näin oleminen on vähemmän vaarallista, koskapa hevoset useimmiten vahingoittamatta hyppäävät maassa makaavain ihmisten yli. Jos ratsuväki ilmaantuu niin äkisti, ett'eivät plutonat ennäätä kokoontua, pitää ampujaketjun pysyä siinä järjestyksessä, kuin sen tullessa oli; ja ylimalkaan pitää ratsuväen hyökätessä joukko toisin muodostettaman ainoastaan silloin, kuin se voi tapahtua hyvissä ajoin ja tarpeellisessa järjestyksessä. Ratsuväen hyökätessä asettuvat komppanian-varaväet niin edullisesti kuin suinkin vihollista tullessaan vastustaaksensa ja muodostavat levennetyn rintaman tahi kolonnan, jolloin välttämättömästi on huomioon otettava, että kaikki ampujat ottavat osaa ampumisessa. Jos ratsuväki murtantuu rintaman lävitse, pitää miesten asettua parviksi, joissa joka mies seisoo päin viholliseen; semmoisia parvia vastaan ei ratsuväki mitään saa tehdyiksi.

Käytös hyökkäystappelussa. Hyökkäystappelua käytetään vihollisen karkoittamiseksi asemasta, johon se on sijoittunut. Sen toimeenpanemista varten koetetaan tuntuvitta tappioitta päästä niin liki vihollisen asemaa kuin suinkin ja valitaan heikoin paikka hyökkäämiseen, jonka alottamiseksi ammutaan kiihkeästi, minkä tapahtuessa koetetaan soveliailla vehkeillä muita aseman osia kohden vetää vihollisen

varaväkien huomiota pois hyökkäykseen valitusta paikasta, ja sen perästä ruvetaan pistinhyökkäykseen.

Hyökkäävän ensimmäinen tehtävä on siis mitä vähimpiä tappioita saaden päästä vihollisen asennon luo. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi pitää hyväkseen käyttää alan laatua.

Aliupserien tulee tarkasti huomioon ottaa vihollisen liikkeitä ja pyytää niin pian kuin suinkin saada selvä käsitys sekä vihollisen asennosta että tappelualasta. Heti ketjun tultua lähelle vihollista ampumakalle käskevät päälliköt osakuntansa ruveta ampumaan ja osottavat ne maalit, joihin on ampuminen.

Jos ampujaketju mennessään kohtaa edennettyjä vihollisen osakuntia, jotka ovat tarjona olevia paikkoja miehittäneet, on vihollinen niistä karkoitettava, jota tehdessä osastonpäälliköt, jos enemmän yhdytettyä hyökkäystä on tarvis, kokoovat osastonsa ja pikaisesti rupeavat pistinhyökkäykseen; kun vihollisen asema on valtaan saatu, hajoitetaan osastot jälleen ketjuun.

Ylipäin tarvitaan tässä neuvokkuutta ja nerokkuutta, ja kun ei aika myönnä käsken odottamista, pitää aliupserin semmoissa tiloissa toimia itsenäisesti.

Ampujaketjun sivustoilla olevain osastonpäällikköjen pitää eteenpäin mentäessä viedä osastonsa semmoista suuntaa, että

voidaan kiertää vihollisen sivustaa ja siten ampuu pyyhkäsevällä tulella. Jos ilmestyy tilaisuuden riistää viholliselta jokin sen asennon kylkipuolella oleva etuista, vähämiehinen paikka, pitää osastonpäällikön arvelematta osastollansa ottaa se valtaansa ja koettaa pysyä siinä.

Komppanian varaväet ja muut kootussa järjestyksessä ampujaketjun perässä etenevät osakunnat myöskin hyväkseen käyttökööt alalla olevia esineitä suojellakseen itseänsä vihollisen tulelta, jolloin joskus on hyvä muuttaa asentomuotoa, s. o. kolonnasta muodostaa levennetty rintama ja päinvastoin. Sellainen toisinmuodostus tehdään myös etenemisen pysähdyksien aikana, sen mukaan, kuinka pitkiä ja leveitä suoja esineet ovat.

Jos lähellä ampujaketjua on jokin hyvä suoja, tulee komppanian-varaväkien, koska on edullista, että pysyvät niin liki ketjua kuin suinkin, paneutua maahan suojan taakse ja ketjun edemmäksi mennessä jälleen asettua tarpeenmukaiselle välille, ellei lähellä ketjua seuraavaa pysäyskohtaa ole sopivaa suojapaikkaa.

Sitä myöden kuin hyökkäävä joukko lähenee vihollista, pitää komppanian-varaväen uusia osastoja lähettämällä vahvistaa ampujaketjua ja samalla itsekin sitä lähestyä.

Hyökkäämään käsketyt kolonat etenevät myöskin alansuhteita huomioon ottaen niin lähelle ampujaketjua kuin mahdollista, käydäkseen osalliseksi pistinhyökkäykseen.

Käsikahakkaan ei kuintenkaa aina jouduta; joskus hyökkääjä ainoastaan tulelansa pakoittaa puolustajan luopumaan asemastansa ja alkamaan peräytyä; semmoisessa tapauksessa pitää ketjun osastopäällikköjen viipymättä panna osastonsa jätetylle asemalle ja antaa niiden ruveta ampumaan peräytyvää vihollista.

Jos jokin vihollisen kyljistä on valittu hyökkäyskohdaksi, niin pitää, ilman pistinhyökkäystä pakottaaksensa häntä peräyttymään, kiertää kylki ja pyyhkäsevällä tulla hätyyttää ampujaketjua.

Sen osaston tahi plutonon, joka on saanut toimekseen tehdä kiertoliikunnan, tulee koettaa vihollisen näkemättä saavuttaa tarkoitustansa ja perille päästyänsä muodostaa ampujaketju sekä käydä semmoiselle asemalle, josta on mahdollinen ampua ainakin jotakuta vihollisen etuvarustuksen takana olevan ampujaketjun osaa.

Kiertoa tekevä osakunta älköön vihollisen etuvartijoita tavatessansa missään tapauksessa viivytelkö ammuskelemisella, vaan ruvetkoon heti pistinhyökkäykseen, ett'ei vihollinen saisi aikaa ja tilaisuutta ryhtyä mihinkään toimeen. Rintamin hyökkäävän ampujaketjun tulee, odottaessansa

kylkitulen vaikutusta, yllä pitämään kiihkeää tulta ja aliupserien tarkalla huomiolla noudatella vihollisen liikettä sekä joutuisasti ottaa asema valtaansa, niin pian kuin havaitsevat vihollisen ampujain siitä lähtevän; sen jälkeen he järjestävät ampumisen pyyhkäsevällä tulella vihollisen ampujalinjan muihin osiin.

Pistinhyökkäys, s. o. kiivas ja yhteinen hyökkäys pistimellä, eroaa muista hyökkäysliikkeistä siinä, että semmoisen hyökkäyksen alkanut joukko, alalla olevia suojaesineitä käyttämättä tahi toisenmuotoiseen asentoon käymättä, äkisti menee suoraan vihollisen päälle, vakaasti niin pian kuin suinkin saavuttaa häntä ja päästä käsikähmäisille. Kerran aljettu pistinhyökkäys on välttämättömästi loppuun saatettava. Jokaisen tulee muistaa, että loppuun saattamaton päällehyökkäys on hyökkääjälle paljon turmiollisempi kuin rohkea hyökkäys paljastetuin asein, sillä viholliselle selkänsä kääntänyt joukko tulee vastustamatta ammutuksi.

Pistinhyökkäys tehdään sekä hajallisessa että kootussa järjestyksessä.

Pistinhyökkäykseen hajallisessa järjestyksessä rupee ampujaketju hajalliseen järjestykseen asetettua vihollista, tykkiväkeä ja metsän laidassa tahi suojaesineitten takana olevaa vihollista vastaan. Kun tällainen hyökkäys on toimeen pantava,

ilmoittaa ampujaketjun päällikkö sen edeltäpäin miehistöllensä ja näyttää sen paikan vihollisen tappelurintamassa, johon tulee hyökkättäväksi sen perästä ampujat sovitun merkin saatuaan lähtevät suojistansa ja rientävät perille päästäksensä, kokoutuen osastopäällikköjensä ympärille, jota tehtäessä aliupserien on valvominen, ett'ei kukaan jättäydy jälkeen. Noin 50 askeleen päässä vihollisesta syöksee ampujaketju hurraata huutaen vihollisen asemaan ja ajaa hänet pistimillä siitä pois.

Hyökkäystä kootussa järjestyksessä tekevät varaväki ja ampujaketju yhteisesti. Kun kootussa järjestyksessä hyökkääväiset osakunnat ovat astuneet ketjun tasalle, nousee tämä ja etenee varaväen edellä. Noin 50 askeleen päässä vihollisesta heittäytyy sekä varaväki että ketju hurraata huutaen hyökkäämään pistimellä.

Jos vihollinen joko lähtee peräytymään, hyökkäystä odottamatta, taikka tulee pistimellä karkoitetuksi, menee ketju yhä edellensä, asettuu aseman toiselle sivulle ja ajaa vihollista takaa kiihkeällä tulella. Jos varaväki on järjestettynä, hätyyttää se vihollista yhteislaukauksilla, mutta jos ei, niin se heti saatetaan järjestykseen.

Etuvarustuksiin tahi rotkoihin hyökättäessä ei ampujaketju liity varaväkeen, vaan jääpi viimeiselle asemalle ja ampuu vihollista kiihkellä tulella, mutta varaväki

etenee ja menee ryntäyskaivantoon tahi rotkoon, jossa se pannaan järjestykseen ja saa hengähtää, sitte käydäkseen päälle pistimellä.

Jos ei hyökkäys onnistu, on pataljonan-varaväki velvollinen joutumaan avuksi ja vastaanottamaan takaisin ajetut etumaiset komppaniat.

Puolustustoimeilut. Puolustustappelussa on maa-alalla vielä suurempi vaikutus kuin hyökkäystappelussa, sillä puolustukseksi tapellessansa ovat joukot suojeltuina jonkinlaisilla paikkaesineillä ja voivat ampuu enemmän tahi vähemmän paljaana seisovaa vihollista.

Puolustustappeluun valittua paikka-alaa sanotaan asemaksi eli asentopaikaksi.

Aseman varustaminen. Jos ei asemalla ole etuisia suojapaikkoja, on se saatettava puolustustilaan, s. o. varustettava eli linoitettava.

Mikä maa-ala tahansa saattamiseksi puolustustilaan pitää käytettämän kaikkia välikappaleita, jotka voivat vahvistaa puolustusta; niinpä ovat asemalla olevat paikkaesineet, jotka voivat ampujille suojiksi sopia, valmistettavat puolustimiksi.

Semmoisina suojina voipi olla oja, pensas- tahi lauta-aitoja, kivimuureja j. s., jotka kaikki ovat siksi sopivia.

Ojat jo kaiverretut tiet voivat vähemmänkin syvänä kelvata suojaksi ampujille

ja vähemmille osakunnille kootussa järjestyksessä; pitää vaan ampumisen mukavuutta varten tehdä vihollisen puolinen reuna $4\frac{1}{2}$ jalan korkuiseksi. Pensas-aidat ovat hyviä suojia, sillä ne viholliselta peittävät takanaan olevat ampujat ja sen kautta vaikuttavat mielen malttia ja karskiutta ampumisessa.

Vieläkin paremmaksi suojaksi tulee pensas-aita, jos sen taakse kaivetaan 2 jalan syvyinen kaivanto ja multa luodaan aidan viereen; tällöisen pulustimeksi valmistetun pensas-aidan takana seisovat ampujat kaivannon pohjalla ja ampujat niin tehdyn vallin päällitse, tähdäten pensasten oksain välitse.

Lauta- ja ristikko-aitoja, jotka ovat noin $4\frac{1}{2}$ jalkaa korkeita, sopii käyttää seisoalta ampuumista varten niiden takaa; puolustimen saamista varten luodaan aidan eteen tahi taakse kaivanto ja viskataan multa aidan viereen, josta siten syntyy vallin ulko- tahi sisäpuolinen sivu. Kaivannon tekeminen aidan taakse on edullisempaa, koskapa kaivanto kelpaa suojaksi niille miehille, jotka eivät ammu.

Korkeihin lauta-aitoihin tehdään ampureiät noin 1 kyynärän päähän toisistansa.

Semmoiselle alalle, jossa ei ole soveliasta suojapaikkaa, laitetaan multavarustuksia ja linnoituksia. Yksinkertaisimpia ja huokeimmin saatavia multavarustuksia ovat

ampukaivannot, joina ovat 1½ jalan korkeiseksi luotu valli ja sen takana yhtä syvä kaivanto, johon ampujat sijoitetaan.

Ampujaketjussa kukin osasto erikseen taikka useimmat yhdessä luovat ampukavantoja, ja sen lisäksi tehdään semmoisia multavarustuksia varajoukoille, tykkiväelle y. m.

Multavarustuksien tekemisen säännöt esitellään tuonnempana.

Aseman miehittäminen. Valitulle puolustus-asemalle sijoitetaan joukot näin: ulkosyrjille ampujaketju, komppanian ja pataljonan varaväet ampujaketjun taakse, niin lähelle toisiansa ja ketjua, kuin alan suhteen mahdollista on.

Ampujaketju on sijoitettava ampumiseen etuisimpiin kohtiin, jotka aliupserit osoittavat, valiten itsellensä lähelle osaston keskustaa semmoisen paikan, josta voivat nähdä edessä olevan kentän ja plutonan päällikkönsä.

Ketjun tultua asemalle antavat osaston aliupserit miehillensä tiedon matkoista erinäisiin edessä oleviin paikkoihin, esim.: „niityn ojalalle on matkaa 300 askelta, tien vieressä olevaan yksinäiseen rakennuksen luo 400 askelta, pensaisiin 550 askelta” j. n. e. Nämät matkat ovat, jos aikaa on, askelein mitattavat, mutta muuten ne aliupseri sanoo vaan silmämäärältä.

Aseman sivustoille pannaan vartijamiehiä. Jos aseman edessä on ampumavälillä puolustukseen sopivia paikkaesineitä, tulee edennettyjen osakuntain ottaa ne haltuunsa ja siten alkaa tappelu sekä pakottaa lähenevää vihollista levittämään sotavoimansa, jonka jälkeen he vetäytyvät taapain ja pikaisesti tekevät rintaman selväksi takana seisoville joukoille.

Puolustustappelun meno. Puolustustappelussa on ampujaketjun ammunta tärkeämmän-arvoista kuin hyökkäystappelussa, koska matkat ovat tunnetut ja hyökkäävä liikehtiessään on hyvänä maalina; tarkasti noudatellen jokaista vihollisen liikuntoa ja käyttäen kutakin sopivaa tilaisuutta ajaaksensa luoteja sen päälle, pitää puolustelevan kuitenkin säästää patroniansa lyhyiltä väleiltä ampumiseen ja enentää tultansa ainoastaan sitä myöten kuin vihollinen lähestyy.

Hyökkäävän vihollisen rynnäkköön ruvetessa vastustaa ampujaketju sitä kiihkeällä tulella, jolloin osastonpäällikköjen, jos mahdollista on, pitää alkaa yhteislaukausten ampumista.

Varaväet etenevät ampujaketjulle ja edistävät vihollisen peräyttämistä yhteislaukauksilla kootussa järjestyksessä. Jos ei tuli kuitenkaan saa vihollista väistymään pitää sekä varaväkien että ketjun pistimillä heittäytyä vihollisen päälle sillä

hetkellä, kuin hän tunkeutuu asemaan, s. o. kun astuu vallin ulkolaiteelle.

Puolusteltaessa tulee aliupserien tarkasti huomioon ottaa vihollisen liikkeit, käyttää joka tilaisuutta yhdyttäkseen tulta sen kolonniin ja painaa miesten mieleen, ettei heidän ole hätäntyminen, jos kuulevat laukauksia kylkipuolelta, jonka lisäksi äärimmäisten osastojen päällikköjen tulee asettaa muutamia miehiä sivustaa vartioimaan.

Jos jokin vihollisen kiertoliikunto huomataan, pitää sen aliupserin, joka johtaa ampujaketjun sivus-osastoa, asianhaaran mukaan, joko äkisti koota osastonsa ja hyökätä kiertävän vihollisen päälle taikka käydä semmoiseen asemaan, mistä sopii vihollista ampua pyyhkäisevällä tulella; joka tapauksessa on tästä tieto annettava likimmän varaväen päällikölle.

Muistutuksia metsässä liikehtimisen suhteen. Koska ampujaketjun johtaminen metsässä on hankalata, tulee osastonpäällikköjen pitää miehistönsä koossa, etteivät hajalle pääse, ja viedä osastot niin, etteivät jää ilman yhteydettä suuntaosaston kanssa. Kuta tiheämpi metsä on, sitä useammin pitää tiedustaa, mitä läheisyydessä tapahtuu. Komppanian varaväen tulee seurata ketjua lyhyillä välillä ja aina pitää kumminkin osa siitä nähtävissä.

Metsässä liikehdittäessä on välttämättömästi vaarinotettava, että aika ajoin seisahdutaan, erinomattainkin teillä, aukihaikkauksissa tahi aukeilla paikoilla, jotta siten annetaan jälkeen jääneille ketjun osille aikaa jälleen päästäksensä yhtymään, niin myös voidaan suuntaa korjata, jos se on sortunut, jonka perästä liikuntaa plutanpäällikön käskyn jälkeen jatketaan.

Jalkaväen tehtävät tykkiväkensä suhteen. Jokaisen jalkaväki-osakunnan, joka on sijoitettu jonkin patterin läheisyyteen, pitää tätä puolustaa.

Jos tykkiväki seisoo asemalla, on ampujaketju asetettava niin kauvas etupuoletille patteria, että se voi päällensä vetää vihollisen ampujain patterihin suuntaamat amukset.

Varaväen velvollisuus patterin suhteen on sama kuin ampujaketjunkin, s. o. sen tulee ennättää avuksi aina kuin tykkiväkeä uhkaa hyökkäys.

Jos asemalla patteri on korkeammalla paikalla kuin ampujaketju, voidaan jälkimmäinen sijoittaa patterin rintaman eteen.

Varaväki asetetaan niin, että patteriin suunnattu vihollisen tuli ei tapaa sitä, s. o. sen pitää asettuman, ei patterin taakse, vaan vähän sivulle päin.

Patterien siirtyessä eteenpäin tulee ampujaketjun aina pysykellä sen etupuoletilla ja varaväen semmoisen matkan päässä, että

se aina tarpeen tullen saatta auttaa patteria.

Jos mimmoisia esteitä tahansa on haittaamassa patterin liikkeitä, pitää varaväen viipymättä käydä sen avuksi.

Jos jalkaväen edetessä tykistö on jäänyt edulliselle asemalle, on erinäisen suojeluskoukon jättäminen tarpeellista ainoastaan silloin, kuin aseman muuttaminen eteenpäin, alansuhteiden vuoksi, ei ole luultava ja tykistö siis jonkun aikaa tulee olemaan itsenäisenä osana tappelujärjestyksessä.

Peräyttäessä alkoon ampujaketju mil-lään muotoa menkö tykkiväen ohitse, s. o. sen pitää jäädä tykkiväen ja vihollisen väliin ja seisauttuman aina kuin tykkivä-kikin pysähtyy. Varaväki sovittaa myös s. o. pysähtyy yksin ajoin kuin patterikin, ja poistaa viipymättä ne esteet, joita sat-tuu tykkiväen liikkeille.

Jos jonkin patteri ottaa asemansa jolle-kin tappelulinjan sivustalle, on sen pal-jaalle sivustalle ampujaketju viipymättä asetettava. Pataljona voi siihen käskä yhden komppanian pataljonan-varaväestä.

Kun vihollinen hyökkää patterin päälle, menettelee suojeluskväki samoin kuin puolustustappelussa, kuitenkin missään tapauksessa saamatta kiihkamustua takaa ajamaan takaisin lyötyä vihollista, s. o. *suoje-luskväki ei koskaan saa luopua patteris-tansa.*

Hyökkäys vihollisen tykkiväen päälle tehdään aina ampujaketjulla, jotta siten vältettäisiin tarpeettomia vahinkoja vihollisen ampumisesta; tarpeettomia sentähden, että patterin vieressä ei koskaan ole kolonnia ja ampujaketju on kylläksi tulemaan tykinhoitajain kanssa.

Varaväki käy suojelusväen kimppuihin, joka useimiten on sijoitettuna jollekulle tykkiväen sivustalle.

Kun jokin vihollisen patteri on valloitettu, niin joko vedetään kanunat paikalta taikka otetaan pois peräosa niistä, jotta vihollinen, jos ottaisi kanunat takaisin, ei voisi niitä käyttää, taikkapa käännetään otetut kanunat vihollista vastaan.

b) Etuvartiopalvelus.

Etuvartija-ketjun tarkoitus. Etuvartijaketju ulospannan kentällä majailevista hyökkäyksiltä ja estämään vihollisen vakojia hankkimasta tietoja majailijain paljoudesta ja tiedustelemasta asentoa; ja pitää sen sitä varten:

1) tarkalla vaarilla pitää vihollista ja kaikista sen liikkeistä y. m. antaa tieto suojelusväelle;

2) vihollisen lähenemään ruvettua estellä sitä, antakseen omille joukoille aikaa val-

mistautua tappeluun, sekä samalla tutkia vihollisen paljoutta ja sen liikkeiden suuntaa, ja

3) olla ketään päästämättä ketjun lävitse sekä omalta puolelta vihollisen puolelle että päin vastoin, paitsi omia vakoja ja kulkuvahteja.

Komppanian jako. Vartiopalvelukseen käsketystä komppaniasta ulospannaan:

1) etuvartioita, joiden lähin velvollisuus on vaarilla pitää vihollista eikä sallia muiden kuin omaan vakojain ja kulkuvahtien mennä ketjun lävitse;

2) apuvartioita, jotka ovat etuvartija-ketjun likimpänä lisäyksenä, ja

3) päävartio, joka on etuvartija-ketjun yleinen varaväki.

Etuvartioon kuuluu 4 miestä; tärkeimmissä paikoissa tehdään vartiot 5- tahi 6-, vieläpä 7- tahi 8- miehisiksi. Jos miesten puutteessa kuitenkin täytyy asettaa useampia vartioita, voipi antaa muutamii niistä kuulua ainoastaan 3 miestä.

Yksi vartion miehistä on etumiehenä toinen lisämiehenä ja muut muuttomiehinä. Kussakin vartiossa määrätään yksi vanhimaksi.

Läpikäynti-vartioita asetetaan ketjun kautta meneville valtateille ja niissä on 5, 6 tahi 8 miestä. Läpikäynti-vartion pitää kuulustaa kaikkia, jotka ketjulle tulevat ulko- tahi sisäpuolelta, niin myös omia

vakojia ja kulkuvahteja sekä yksityisiä henkilöitä, joita eivät toiset vartiot ole tunteneet, kuin myös vastaanottaa vihollisen karkulaisia ja sovintolähettejä.

Läpikäynti-vartion päälliköksi määrätään aliupseeri tahi upseeri; jos ei vartiossa ole ketään, joka osaa maan ja vihollisen kieltä, annetaan sille luotettava tulkki paikkakunnan asujamista.

Apuvartiot ovat ketjun lähinnä lisäyksenä ja kaikkien etuvartioista tulleiden sanomain yhtymäpaikkana. Niissä on yksi tahi kaksi osastoa sitä myöten kuinka iso komppania on ja miten tärkeänä sitä vastaava ketjuosa pidetään.

Yhdestä komppaniasta ulospannaan 2 apuvartiota; jos maisema on epätasaista, sopii niiden lukua lisätä 3:ksi.

Välimatka etuvartija-ketjusta apuvartioidiin on noin 500 askelta ($\frac{1}{3}$ virstaa); jälkimäisille valitaan paikka läheltä tienhaaroja niillä tärkeimmillä teillä, jotka käyvät vihollisen puolelta päävoimaa kohden, ja sillä tavoin, että niihin helposti osaavat ne, joiden tulee viedä ilmoituksia tahi käskyjä.

Päävartiona on se muu osa komppaniaa, joka jäljelle jää, kun on asetettu etu- ja apuvartiot. Myöskin päävartiolle katsotaan paikka valtateiden lähelle, mutta $\frac{1}{4}$ tahi $\frac{1}{2}$ virstan päähän apuvartioiden linjan taakse.

Muist. Jos ketjun, apuvartioiden ja päävartion välit ovat yllämainittuja melkoista suuremmat, asetetaan niiden väliin vähempiä, 2- tahi 3-miehisiä välivartioita.

Alipäällikkökunnan ja miehistön jaoitus. Miehistö jaoitetaan niin, että etuvartiot ja niiden apuvartiot otetaan samasta plutonasta. Plutonan-aliupserit määrätään samaan osaan etuvartijaketjua, kuin heidän alaisensa miehistökin, jota heidän tulee aika ajoin käydä tarkastamassa. Osaston-aliupserit jaoitetaan tarpeen mukaan läpikäynti- ja sivustavartioihin sekä semmoisiin, jotka ovat kätkettyinä esim. sakeaan metsään; muut apuvartioihin.

Väepelin tulee aina olla päävartiolla.

Pääsysisana, huutosana ja tunnussana. Että voitaisiin tuntea valepukuiset viholliset tahi ylimalkaan ne sotajoukkoon kuulumattomat henkilöt, jotka haluavat päästä ketjun lävitse, määrätään joka päivä kolme salaista tuntemussanaa, jotka kaikki alkavat samalla puustavilla, nim. pääsysisana, huutosana ja tunnussana.

Pääsysisanaksi valitaan joku sotaväen esineen nimi (esim. pistin, tuppi, lukko).

Huutosanaksi jonkin pyhimyksen nimi (esim. Paavali, Tuomas, Laurentius).

Tunnussanaksi jonkin kaupunkin nimi (esim. Pori, Tampere, Loviisa).

Pääsyyinä ilmoitetaan kaikille etuvartijaketjuun pannuille miehille; huutosana ai-

noastaan kulkuvahtien ja läpikäynti-vartioiden päälliköille; tunnussana ainoastaan upserille ja upserin virkaa toimittaville aliupserille.

Pääsysana on tuntemusmerkki kaikille omille ja sitä käytetään, kun joku henkilö, jolla on valta tutkia, kohdataan ketjussa tahi lähestyy vartiota, jolloin hän seisautetaan ja hänelle huudetaan: *seis = stoi! Mikä pääsysana = schto propusk?*

Huutosana = otsif on välikappale, jolla kulkuvahteja ja komennuskuntia johtavat aliupserit voivat eroittaa omansa vihollisen väestä, siinä tapauksessa, että kohtaavalle komennuskunnalle aikaisemmin on huudettu. Jos esim. kulkuvahdille, kun se tulee jonkin komennuskunnan vastaan, tämä huutaa: *ken siellä = kto idiot?, mikä pääsysana = schto propusk?*, niin kulkuvahdin päällikön pääsysanan annetuansa, pitää, vakuuttuakseen onko sen antanut omille vai viholliselle, vuorostaan kysyä: *mikä huutosana?* Jos kumpikin tuntee huutosananja pääsysanan, menevät ne edellensä, mutta toisinollen pidätetään komennuskunta, joka ei tunne huutosanaa, ja viedään päävartioon.

Jokaiselta komennuskunnalta, joka tahoo päästä läpikäynti-vartion kautta, on kysyttävä sekä pääsysanaa että huutosanaa, jossa tilassa menetellään samalla tavalla, kuin ylempänä on sanottu.

Tunnussana on välikappale, jolla vahdinpäälliköt voivat tutkaista, onko se mies oikea, joka tulee etuvartija-ketjun luo tuomaan käskyjä tahi toimitettavia korkeammilta päälliköiltä taikka katsastamaan vahteja. Ainoastaan ne käskyt, mitkä semmosilta henkilöiltä, jotka tietävät tunnussana, ovat täytettävät. Kaikki muut käskyjä tuovat henkilöt pidetään, kunnes saadaan vastaus kysymykseen, joka lähetetään sille päällikölle, joka käskyn muka on antanut.

Etuvartija-ketjun asettaminen. Etuvartiot asettaa joko kaikkien etuvartioiden taikka vartioittavan joukon päällikkö. Jos ei etuvartioiden piiriä ole määrätty, tekee sen komppanianpäällikkö itse. Ketju on sijoitettava noin 2 virstaa eteenpäin vartioidavasta joukosta.

Kun tulee etuvartioita asettaa, lähtee komppania menemään tarpeellista varanpiteitä vaariinottamalla, s. o. lähettäen edelle ja sivulle päin suojelus-kulkuvah-teja, jotka päästyään $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ virstaa eteenpäin siitä linjasta, johon etuvartija-ketju on asettuminen, seisahdovat.

Kun etuvartija-ketju on asetettu, palautetaan nämä kulkuvahdit. Miehiä suojelus-kulkuvahteihin otetaan päävartioksi määrättyistä plutonista.

Virstan päähän kenttäolo-paikasta jättää komppanianpäällikkö yhden plutonan pää-

vartioksi ja menee muiden kanssa jommallekummalle vartioima-alueen sivustalle, jonka jälkeen ulospanee vartiot, määrää yhden miehen kussakin vartiossa vanhemmaksi sekä antaa hänelle ohjeet vartion tehtävistä ja mihin ilmoitukset ovat lähetettävät.

Kun sitä plutoona, josta ketjumiehet ensin otetaan, on jäljellä yksi tahi kaksi osastoa, lähettää komppanianpäällikkö ne siihen paikkaan, joka on valittu apuvartiolle, ja asettelee sen perästä seuraavat plutonat samalla tavalla.

Kaikki miehet, joita ei ole ulos pantu, viedään päävartioon.

Kukin plutonanpäällikkö itse valitsee paikan apuvartiollensa ja antaa kaikille vartioillensa sekä päävartiolle tiedon sen asemasta.

Apuvartion paikka on otettava lähelle tärkeimpiä vihollisen ja pääväestön välisiä teitä noin 500 askeleen matkalle ketjun taakse ja siten, että niitä helposti tavata voivat ne, joiden on vietävä käskyjä tahi ilmoituksia; mutta samalla tulee niiden, viholliselle näkymättä, voida ilman hankaluutta auttaa vartioitansa.

Etuvartiot sijoitetaan maisemasuhteisiin katsoen:

1) avara-näköalaisiin paikkoihin, joista mukavasti voipi nähdä edessä olevaa mai-

semaa; päivällä ylänteille, yöllä semmoisten taakse, sillä pimeässä esineet paremmin näkyvät taivasta kuin maata vastaan;

2) semmoisiin paikkoihin, joista voidaan maisemaa nähdä sivulle päin aina seuraaviin vartioihin saakka, niin ett'ei kukaan voi näkymättä hiipiä ketjusta; yöllä ja sumu-ilmalla niin likekkäin, että ne, jos joku menisi ketjun läpi, kuulevat sen astunnon;

3) niin, että ovat salassa viholliselta; ja

4) niin, että on esteetön yhdistys varaväen kanssa.

Jos ei kaikkia näitä määräyksiä voida noudattaa, ovat ainakin 1 ja 2 kohdassa mainitut vaariinotettavat.

Niissä paikoin, mistä voidaan vihollista vaarilla pitää, pannaan vaan yksi etumies ulos kustakin vartiosta; muut miehet pysyskelevät hyvin kätkeytyinä takanapäin, kolu- ja metsämailla 10—15 askeleen päässä, mutta aukealla maalla aina 50:kin askeleen matkalla etumiehistä.

Etuvartioiden väliä on tavallisesti 100—150 askelta; edullisten asianhaaran ollessa voidaan väli lisätä 300 askeleeksi.

Apuvartioiden ja päävartioiden pitää olla salassa viholliselta, mutta omiensa helposti tavattavina (esim. kyläin, yksinäiset rakennusten y. m. vieressä); päävartio on myös sijoitettava lähelle tienhaaroja tärkeimillä teillä vihollisen ja pääväestön välillä

sekä 500 askeleen matkalle apuvartioiden ketjusta.

Päävartion väli apuvartioista määrätään maisemasuhteisin katsoen $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{2}$ virstan vaiheelle.

Etuvartion tulee: tarkalla vaarilla pitää vihollista, niin ett'ei isompia osakuntia voi huomaamatta päästä vartioittavain joukkojen luo eikä edes yksikään mies hiipiä vihollisen puolelta tahi sen puolelle.

Kun vihollisen etuvartiot, nuotiot tahi kenttäolopaikka ovat näkyvissä ja etumies havaitsee jonkin liikunnon tahi muutoksen, esim. että vihollisen joukot lisääntyvät, vähentyvät, ovat lähteneet pois tahi esiintyvät toisessa paikassa, että nuotiot sammutetaan tahi siirretään j. n. e., pitää hänen tästä antaa tieto vartiopaikassa olevalle vanhimmalle, joka sitte vuoronsa lähettää sanoman apuvartioon. Niin pian kuin etumies huomaa jonkun lähenevän etuvartija-ketjua, tulee hänen siitä antaa tieto edeltäpäin sovitulla merkillä (esim. kiväriinsä lyömällä tahi sitä kohottamalla taikka kädellään viitaten), jonka havaittuaan lisämies lähenee ja muut valmistautuvat; jos huomattu asia näkyy tärkeäksi, lähettää vartion vanhin ilmoituksen siitä apuvartiolle tahi sille upserille, joka on ketjun päällikkönä.

Jos nähdyn johdosta on sekä vierittävät että apuvartion huomiota tarkautettava, antaa

etumies muun sovitun merkin, jonka ha-
vaittuansa ne vartiot laittavat itsensä val-
miiksi.

Muist. Komppanianpäällikkö harjaan-
nuttaa miehistön sellaisten merkkien käyt-
tämiseen. Yön aikaan on lupa antaa
merkki viheltimellä.

Sumulla ja sateella sekä pimeinä öinä,
jolloin yksinäisiä vihollisia vähällä voi pu-
jahdella ketjun läpi, pitää enemmän osan
etuvartija-ketjun miehistöstä olla valmiina
tappeluun ja kävellä oman vartionsa ja
vierivartioin väliä estääksensä vihollista
lävitse hiipimästä.

Yksityisille henkilöille ja vähäisemmille
kulkuvahdeille pitää etumiehen huuta tahi
niitä karkoittaa joko yksin taikka muiden
vartiomiesten avulla, hälyä nostamatta etu-
vartija-ketjussa.

Tarpeen vaatiessa tulee vierivartioin teh-
dä apua toisellensa, mutta etumies ei kui-
tenkaan saa lähteä paikaltansa, ett'ei ket-
jun yhteys häviä.

Tuiman ja odottamattomain hyökkäysten
sattuessa on etumiehen lupa ampuu; kui-
tenkin tätä keinoa käytettäköön vaan hätä-
tilassa, sillä ampuminen tietää samaa kuin
kaikkien vartioin hälyttäminen.

Jos vihollinen hyökkää päälle suuremmin
voimin, pitää vartioin väistyä ampuen, jol-
loin ne kuitenkin koettavat ylläpitää yh-
teyttä ketjussa, sekä *tiedustaa vihollisen*

paljoutta ja sen hyökkäyssuuntaa, joka on etuvartija-ketjun ja sen varaväkien päätoimena, ja antaa siitä tieto apuvartiolle.

Niiden pitää myös käyttää jokaista tilaisuutta viivyttääksensä vihollisen kulkua ja itse, miten mahdollista on, käydä sen kimppuun pistimillä. Tällöisissä tiloissa tulee vartioiden auttaa toinen toistansa.

Jos vihollinen saadaan takaisin syöstyksi, käyvät vartioidet taas sijoilleensa.

Etumiehen tulee ketjun lävitse päästä ainoastaan:

1) likimmät esimiehensä, heiltä pääsytään kysymättä, ja

2) oman joukon upserit ja kulkuvahdit, jos hän heidät itsensä tuntee ja he tietävät pääsytään.

Kaikkia ilman eroituksetta, jotka eivät pääsytään, niinkuin vieraat upserit, komennuskunnat ja kulkuvahdit, niin myös vihollisen karkulaiset ja sovintolähetit, ei hän päästä ketjun läpi, vaan näyttää heille viitaten tien läpikäynti-vartiolle, rupeamatta minkäänlaiseen puheeseen.

Kaikille, jotka ketjua lähestyvät, huudetaan noin 50 askeleen päähän: *seis — stoi!* Jos lähenevä ei pysähdy, vaikka etumies on kolmasti huutanut, tehköön tämä jälkimäinen hänelle sanoilla tahi merkeillä selväksi, että asetta tulee käytettäväksi. Jos ei etumiestä sittenkään totella, tulee hänen käyttää asettansa, kuitenkin vaan

aseellisia vastaan; aseettomat, jotka paneutuvat etumiehen käskyä vastaan, otetaan kiinni etuvartiossa ja lähetetään apu-tahi läpikäynti-vartioon, sen mukaan mikä niistä lähinnä on.

Kun joku päälliköistä tulee etuvartiolle, menee vartion vanhin tahi lisämies häntä vastaan ja ilmoittaa kaikesta, mitä tapahtunut on, jos päällikkö niin tahtoo.

Sitä vastoin ei mikään saa hämmentää etumiehen huomavaisuutta.

Etumiehen tulee pitää laukku selässensä ja aina olla täysin valmis tappeluun.

Lisämiehen on lupa istua, mutta hän ei saa riisua laukkunsa; hänen pitää kuitenkin aina olla täysin valmis etumiehen ensi merkin jälkeen rientämään avuksi.

Vartion muiden miesten sallitaan riisua laukkunsa ja levätä istullaan tahi pitkänään.

Etumiehiä muuttuvat vartion toiset miehet vuoroittain, mutta aliupseri ei kuulu yleiseen vuoroitteluun.

Muutto tapahtuu vartion vanhimman käskystä vähintäänkin 1:n ja korkeintaan 2 tunnin perästä.

Ei kukaan ketjuun kuuluva saa maata, päästää vyöhihnaansa ja patronataskunsa tahi riisua vaatteitansa.

Kun apuvartiosto annetaan peräytymisen merkki, pitää etuvartija-ketjun, edeltäpäin määrättyä suuntaa, vetäytyä takaisin apuvartioinsa luo.

Läpikäynti-vartioin velvollisuudet. Näissä pitää, niinkuin edellä sanottiin, aina olla joku, joka taitaa sillä seuduin puhuttavaa ja, jos tarve on, vihollisenkin kieltä. pääsysisanan, ja ratsuväki- tai jalkaväkikulkuvahtien, jotka sen lisäksi tietävät huutosanan, sallitaan päivällä päästä läpi, mutta yöllä, samoin kuin jos epäluuloa on, lähetetään ne apuvartioon.

Jos kulkuvahti tai komennuskunta on suuri ja jokin seikka epäilyttää, lähetetään sen viejä vartioittuna ketjun päällikön luo ja kulkuvahtia vaaditaan odottamaan jonkun matkan päässä ketjusta; sillä ajalla pysyy vartio tappeluun valmiina.

Seudun asujamet ja muut vieraat henkilöt, jotka ulkopuolelta lähestyvät etuvartija-ketjua mennäksensä sen lävitse, käsketään pois, ellei heidän välttämättömästi tarvitse kulkea ketjun kautta, jossa tapauksessa he vartioittuna lähetetään apuvartioon.

Karkulaiset vaaditaan laskemaan aseensa pois ja viedään, jos ei heitä ole monta, vartioittuina apuvartioon; mutta jos niiden määrä on suuri, niin ett'ei vastaanottovartio riitä niitä vartioimaan, lähettää sen päällikkö ilmoituksen vastaanotto-joukkoon, saadakseen tarpeelliset saattomiehet, ja sillä välin karkulaiset laskevat aseensa pois ja siirtyvät jonkun matkan ketjusta.

Jos joku sovintolähetti näytäksen, velvoittaa etumies häntä seisauttumaan. Etumies kutsuu sitte esiin vartion vanhimman; tämä ja tulkki hänen seurassansa lähestyvät sovintolähettiä ja käskevät häntä, jos ei sovintolähetin vastaanotto ole kielletty, astumaan alas ratsahilta, kääntymään ketjusta poispäin ja odottamaan. Samalla lähetetään ilmoitus apuvartioon. Sovintolähetin kanssa älköön kukaan ryhtykö puheesen älköönkä hänen kysymyksiinsä vastatko.

Sovintolähetteinä pidetään niitä, joilla on valkoinen tuntemusmerkki sekä seurassaan torvensoittaja tahi rummunlyöjä.

Apuvartio-palvelus. Apuvartioista pannaan, sittenkun ne ovat käyneet sijoillensa, vahtimies semmoiselle paikalle, josta hän voi nähdä edes muutamia vartioita. Puolten vartiomiesten pitää olla valmiina käymään aseisin, mutta he kytkekööt kiväärinsä, vaan älkööt laukkuansa riisukø; toiset puolet vähän takauvat, kytkevät kiväärinsä, riisuvat laukkunsa ja lepäävät, mutta eivät saa päästää vyöhihnaa ja patruunataskua. Apuvartioilla älköön nuotioita tehtäkö. Apuvartion vahtimiehiä muutetaan päällikön käskystä.

Kun apuvartion päällikkö on saanut ilmoituksen, että vihollinen lähenee, tahi havaitsee etumiehen antavan sovituksen merkin, sekä kun laukaus kuuluu, käskee hän

vartioita ottamaan laukkunsa ja käymään aseihin sekä lähettää samalla kulkuvahdin jonkun luotettavan aliupserin johdoista tiedustamaan, mikä on laitana. Sen perästä, jos on välttämätöntä, antaa hän apuvartion edetä ja käydä asentoon tahi asetua väijyksiin, auttaaksensa vartioita torjuaksensa vihollisen hyökkäystä.

Kaikki apuvartion saamat tiedot vihollisesta lähetetään heti päävahdille, mutta niiden totuus on kuitenkin tutkittava, koskapa vääristä sanomista voipi olla haitallisia seurauksia omille joukoille. Tiedot ovat annettavat kirjallisesti, aivan mutkattomina, mutta selvinä ja varmoina sekä välttämättömästi ilmoittavina lähettämisen paikan ja ajan.

Karkulaisia vastaanottamaan lähetetään apuvartionpäällikkö vartioimamiehiä, jotka vievät karkulaiset päävartioon. Samoin tehdään, kun karkulaisia tuodaan läpi-käyntivartiosta.

Vastaanottamaan paikalle saapunutta sovintolähettiä lähtee apuvartion päällikkö torvensoittajan kanssa häntä vastaan ja lähettää hänet sitte side silmillä päävartioon.

Kaikille yksityisille henkilöille, jotka apuvartioon tuodaan kuulusteltaviksi, annetaan lupa lävitse mennä, jos se mahdolliseksi katsotaan, mutta jos on mitään epäluulon-alaista, lähetetään ne päävartioon.

Sekä apuvartion että päävartion päällikön pitää joka kerta kuin on vihollisen kanssa oteltu lukemaan miehensä ja, jos joku heistä on poissa, antamaan siitä tiedon apuvartion ja päävartion päälliköille, joista jälkimäinen lähettää sanoman kaikkien etuvartioin päälliköille; kunnes tämä on antanut uuden pääsysanan, ei ketään läpi päästetä. Samalla tavoin tehdään, jos on syytä luulla vihollisen saaneen tiedon pääsysanasta. Apuvartiot ja päävartiot eivät koskaan tee kunniaa; vanhimman päällikön läheksyessä käskää vartion päällikkö miehet seisalleen ja menee sitte päällikköä vastaan sekä ilmoittaa, jos niin tahdotaan, kaikki mitä tietää vihollisesta ja vartion tilasta.

Päävartio-palvelus. Päävartion päällikön on velvollisuus oppia hyvin tuntemaan ympärysmaisema ja miettiä paras tapa vehkeilemiseen vihollista vastaan.

Kaikki kirjalliset tiedon-annot, niin myös karkulaiset, vangit ja sivulliset ihmiset lähettää päävartion päällikkö, heidät tutkituansa, kaikkien etuvartioin päällikön luo.

Jos on syytä luulla vihollisen saaneen tietää pääsysanan, kieltää päävartion päällikkö ketään läpi päästämästä, kunnes uusi pääsysana on saatu kaikkien etuvartioin päälliköltä.

Vahtia muutettaessa pitää päävartion päällikön jälkeentulijallensa antaa tieto kaikesta, mikä on tärkeätä ja vartiossa huomioon otettavaa.

Päävartion päällikkö tulee lähettää ulos kulkuvahteja vaarilla pitämään apuvartioin ja etuvartija-ketjun palvelustoimitusta, hankkimaan tietoja vihollisesta, tiedustelemaan maisemaa ja ylläpitämään yhteyttä läheisten komppaniain kanssa.

Kulkuvahtien tehtävät. Kulkuvahteja lähetetään:

1) Vaarilla pitämään apuvartioin ja etuvartija-ketjun palvelustoimitusta. Näihin kulkuvahteihin kuuluu 2 miestä 1 aliupserin johdoissa, kun ainoastaan ketju ja vartiot ovat tarkastettavat, ja ne lähetetään ulos sitä useammin, kuin vähemmän huolellista vartioimista saatetaan odottaa siihen nähdessä, mikä aika vuorokautta tahi minkälainen sää on taikka miten nupuneena väki lienee.

Ne menevät etuvartija-ketjulle ja sitten pitkin vartioita, koettaen lähestyä niin paljon kuin suinkin sekä vihollisen että vartioin huomaamatta, vakuuttuaksensa etumiesten valppaudesta.

2) Huomioon ottamaan semmoisia kätettyjä maisema-esineitä, joita ei etuvartija-ketju saata ympäröidä, vaan jotka ovat sen edessä sekä voivat helpoittaa vihollisen havaitsematonta lähenemistä. Näinä kulkuvahteina on 2, 3 tahi 4 miestä luotettavan aliupserin tahi sotamiehen johdoissa ja ne lähetetään noin $\frac{1}{2}$ virstaa ketjusta eteenpäin.

3) Ylläpitämään yhteyttä läheisten kompaniain kanssa ja saamaan niitä tietoja, mitä siellä on vihollisesta, sekä sanomaan, mitä siitä itse tietävät. Näitä kulkuvah-teja lähetetään aika ajoin ja ne ovat vähäisiä, niiden kaltaisia, joista äskettäin puhuttiin.

Erilleen jaettu vartio. Semmoisella vaaditaan olemaan vielä suuremmassa mitassa alituista valppautta ja tappeluvalmiutta.

Salaisia vahtikuntia eli salavahteja nimeltä ovat ne vartiöt, joihin kuuluu 3 tahi 6 erinomaisen luotettavaa, uhkarohkeata ja karskia sotamiestä, jotka ulos pannaan ainoastaan öisin 100 à 200 askelta etupuolelle ketjusta, kokonaan kätkeytyinä viholliselta. Salavahteja ei kukaan tarkasta eivätkä ne kellekkään hunda.

Likimääräinen sijoituspaikka valitaan päivällä; hämärän tultua hiipii miehistö valitulle paikalle ja antaa ketjulle tiedon kaikesta, mitä vihollisesta huomaa.

c) Linnapalvelus.

A. Yleisiä käsitteitä.

Vahtien tarkoitus.

Vahteja asetetaan valvomaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä suojelemaan kansan omaisuutta.

Paikkavahdit ovat joko *pysyväisiä*, kun niiden piiri on *aina* vartioitava, taikka *satunaisia*, kun vartioitaan jotakin määräaikana. Kumpikin saattaa olla *ulko-* ja *sisävahti*.

Vieläkin jaetaan vahdit arvon ja miesten paljouden mukaan: 1:o *upseri-vahteihin*, 2:o *aliupseri-vahteihin* ja 3:o *korprali-vahteihin*; yksi kaupungin upserivahdeista on nimeltä päävahti.

Lipulliset vahdit jaetaan komppaniaksi kahteen puolikomppaniaan, 4 plutonaan j. n. e., ja niissä on vähintäänkin 6 ruotua kussakin plutonassa, s. o. 48 miestä sekä 7 aliupseria (niiden seassa myös lipunkantaja ja yksi sen apulainen) ja 3 upseria.

Korprali-vahtiin älköön kuuluko useampia kuin 14 miestä, eikä aliupseri-vahtiin useampia kuin 26 miestä. Jos vahtiin kuuluu enempi kuin 26 miestä, määrätään aina joku upseri päälliköksi.

Upseri- ja aliupseri-vahdeissa voipi, heidän tehtäviensä mukaan, olla vähempikin miesmäärä, kuin ylempänä sanottu.

Kukin vahti muodostetaan saadun tarkan luettelon mukaan, joka koskee ulosmäärätävää vahti-komennuskuntaa. Kuhunkin vahtiin pitää kuulua niin paljon miehiä, että jokaiseen vahtipaikkaan on 3 muuttoa, paitsi riittävä määrä muutonviejiä sekä arestilaisia varten saattomiehiä.

Vahtia tekevät:

1. *Vahtimiehet*, kolme kutakin vahtipaikkaa varten.

2. *Saattomiehet* ja *ulosviejät*, tarvetta myöten, semmoisiin vahteihin, joissa on arestiin pantuja.

3. *Muutonviejät*, joiden määrä on vahtipaikkain aseman ja paljouden mukaan. Korprali ei saa viedä useampia kuin 5 eikä aliupseri enempää kuin 12 miestä. Jos on useampia muutonviejiä, ovat he nimeltä 1:n, 2:n, 3:s j. n. e. muutonviejä-aliupseri tahi -korprali.

4. Upseri-vahtiin määrätään myös *lähetti*, joskus myös aliupseri-, vaan ei koskaan korprali-vahteihin.

5. *Vahdinpäällikkö*. Näitä paitsi määrätään vielä upserivahteihin:

6. *Vanhempi vahti-aliupseri*.

7. *Nuorempi vahti-aliupseri*, ilmoitusten viemistä ja tunnussanan tuomista varten.

8. *Torvensoittaja*, jommoinen ainoastaan poikkeus tiloissa määrätään aliupseri-vahtiin.

9. Valvomaan, että virat kaikissa vahdeissa toimitetaan tarkkuudella, määrätään joku esiupseri tahi komppanianpäällikkö *vahtien päivystäjäksi*.

10. Hänelle avuksi määrätään joku yliupseri *Kiertäjän* nimellä.

Vahtiin määrääminen tapahtuu tarkasti luettelon mukaan kaikista vahdeista ja

vahtipaikoista. Jokainen vahti on muutettava vuorokauden perästä ja kukin vahtimies 2 tunnin päästä, mutta aina parittomana tuntina.

Vaatetuksen muoto määrätään myöskin käsky-päiväkirjassa. Jos paikkakunta on julistettu piiritys- tahi sotatilaan, menevät vahdit aina ulos kenttäpuvussa laukkui-neen. Vahtimiehistöllä pitää olla täyden kelpaavassa kunnossa sekä patruunatas-kussa yksi myttynen kovalatinkisia pat-ronia, joista aina yhden tulee olla mytystä ulosotettuna; vahtia seisoessaan pitää vah-timiehen sitä paitsi aina pitämän patruuna-taskun kansi avattuna sekä, jos päällikkö-kunta niin tarpeelliseksi katsoo, kivärikin ladattuna, jolloin lukon tulee olla puoli-vireessä. Vahtiin määrätty miehistö levät-köön edellisen yön ja älköön sitä määrätkö mihinkään palvelustoimitukseen tahi lo-malle päästettävä.

Vahdit ovat paikkakunnan korkeimman sotapäällikön sekä komendantin tahi hänen sijaisensa *käskyn alaiset*.

Paitsi sitä on vahtien päivystäjä kaikkien vahtien lähin päällikkö, mitä aselajia nii-den miehistöt lienevätkin.

Se aika, jona vahdit käyvät rintamajär-jestyksestä vahtijärjestykseen sekä saavat komendantin ja vahtipäivystäjän lähim-miksi päälliköikseen, määrätään juhla-menollisessa vahti-esitännössä (paraatissa)

komennussanalla: *bei sborr — kokoon!*, mutta juhlamenottomassa vahti-esitännössä vahdinmuuton tunnilla.

Ne henkilöt, joilla on on valta tarkastaa vahteja ovat:

1. vahtien päivystäjä ja kiertäjä;
2. sotilaspiirin esikunnan-päällikkö ja hänen apulaisensa sekä kunta-esikunnan päällikkö;
3. rykmentin-, pataljonan- ja komppanianpäälliköt, kun niiden oma väki on vahdissa.

B). Vahtimiehen velvollisuudet.

Vahtimieheksi sanotaan jokaista sotamiestä, joka on johonkin paikkaan asetettu seisomaan kivärin taikka paljastetun teräaseen kanssa.

Erilaisia vahtimiehiä. Vahtimiehet saatavat olla: 1:o *ulko-vahtimiehiä* ja 2:o *sisä-vahtimiehiä*, sen mukaan jos seisovat ulkona tahi huoneessa. Jos samaan vahtipaikkaan on asetettu kaksi vahtimiestä, sanotaan niitä *parivahdeiksi*.

Vahtimiehen velvollisuudet ovat:

1:o yleisiä velvollisuuksia, jotka koskevat kaikkia vahtipaikkoja, ja

2:o erityisiä velvollisuuksia, jotka ovat eräitten vahtimiesten noudatettavat.

Yleiset velvollisuudet. Vahtimiehen pitää:

a) Tarkasti valvoa vahtipaikkaansa ja kaikkea mitä hänen turviinsa on uskottu.

b) Täsmälleen täyttää kaikki saadut käytös-ohjeet.

c) Estää ja taukouttaa kaikellaista lähellä tapahtuvaa meteliä ja epäkuntoa.

Vahtimiehen tulee aina paikassaan seisoa reippaana, milloinkaan unhottamatta tahi sikseen jättämättä sotilaan ravakkaa olentoa.

Kun vahtimiestä hätytetään tahi joku tekee hänelle ilmivastusta taikka kun varoitettava yrittää karkuun mennä, saa vahtimies tehdä väkinäistä väkinäiselle ja käyttää asettansa, jos ei keinoja tarjona ole, sekä jää vapaaksi kaikesta edesvastauksesta sen seurauksista.

Vahtimiehen pitää tarkkaavaisesti katsella joka haaralle, ett'ei hänen tietämättänsä mitään voi tapahtua sillä alalla, mitä hän saattaa nähdä.

Kun vahtimies huomaa yleistä järjestystä häirit্তävän eikä näe voivansa yksinään sitä ehkäistä, tahi jos tulipalo ilmaantuu hänen vahtipaikkansa lähellä, lähettäköön hän ohikulkijoilla joutuisasti sanan vahtipäällikönsä. Jos näin ei voi käydä, huutakoon hän likimmälle vahtimiehelle, tämä taas seuraavalle j. n. e., kunnes tieto siten tulee vahtipäällikölle.

Samalla tavoin hän ilmoittaa vahtipäällikölle, jos väkijoukkoja kokoontuu hänen vahtipaikkansa ympärille, jos jokin vaara uhkaa häntä itseä tahi sitä, mitä hänen on vartioittava, jos hän tulee kipeäksi, jos hänen tarvitsee saada toinen sijansa, ja ylimalkaan kun on mitään mainittavaa.

Jós vahtimiehen kiväri on ladattuna, tulee hänen, tapaturma-laukausta välttääksensä, pidellä sitä niin varovaisesti kuin suinkin sekä kunniaa tehdessään olla käsitempuihin rupeamatta ja vaan käydä rintama-asentoon. Heti kun hän on päästetty, on patrona otettava kiväristä.

Vahtimies ei saa millään ehdolla, oman *muuttajakorpralin* häntä päästämättä, lähteä paikaltansa;

ei milloinkaan koskea tahi hävittää, mitä muuton tapahtuessa on hänen hoitoonsa jätetty;

ei koskaan vastaanottaa käskyjä keltään muulta kuin omalta vahtipäälliköltänsä ja muutonviejältänsä;

ei koskaan panna kiväri luotansa eikä antaa sitä kellekään.

Vahtimiehen on kielletty istua, maata, syödä, juoda, polttaa tupakkaa tahi nuuskata, viheltää, laulaa, puhua kenenkään kanssa ja ottaa vastaan rahaa tahi mitään muuta sekä tehdä käsitemppuja kiväriellä hovin vuoksi.

Ulko-vahtimies saa pitää kiväriä „olalla” tahi „jalassa”, kävellä edestakaisin pitkin koko vahtipaikkansa, kunniantekoa varten käydä rintama-asentoon sillä kohtaa, missä hän silloin sattuu olemaan, ja siinä tehdä säädettyä kunniaa, menemättä sitä varten vahtikojun luo.

Rankalla sateella, myrskyllä ja rajuilmoilla saa hän asettua vahtikokuun, jonka ikkunasta hänen kuitenkin on kaikkea silmällä pidettävä, ja kunnian tekemistä varten pitää hänen astua ulos kojusta.

Sisä-vahtimies sekä pari-vahdit eivät saa liikkua paikoiltaan.

Erityiset velvollisuudet. Kussakin eri vahtipaikoissa tulee vahtimiehen vaariinottaa eräitä velvollisuuksia, jotka ovat välttämättömiä ainoastaan siinä paikassa, jota hän on määrätty vartioimaan. Jos vahtimies laiminlyö yhdenkin niistä, niin hän, samoin kuin yleisten velvollisuuksien laiminlyömisestä, ehdottomasti joutuu kovan rangaistuksen, jopa sota-oikeudenkin tuomion alaiseksi.

Tähysvartijan tulee:

varjella vahtiansa odottamattomasta hyökkäyksestä ja estää sen asetten poisotamista.

Jos vahti on huoneessa tahi teltissä, ei tähysvartija yöllä, hämärän ajasta aamu-soittoon asti, saa sinne laskea ketään muuta kuin omat päällikkönsä ja ne henkilöt,

joilla on oikeus vahtia tarkastaa. Jokaisessa muussa tapauksessa kutsuu hän upseri-vahdista aliupserin, ja aliupseri-vahdista korpraalin.

Hänen pitää kävellä edes takaisin vahtipaikallansa huomioon ottaen kaikkea itsensä ja vahtinsa ympärillä sekä kutsua vahti aseisin:

eri käskyn mukaan joltakulta niistä, joilla on oikeus vahtia tarkastaa; ja

ilman eri käskyä:

a) kun häiriötä tahi tulipaloa sattuu lähellä vahtihuonetta;

Vahti kutsutaan aseisin sillä tavoin, että rintamassa oleva vartia läpähyttää kelloa kaksi kertaa taikka, kun ei kelloa ole, huutaa: *von = aseisin!* Jos hänelle sitte sanotaan, ett'ei vahti olekkaan ulos kutsuttava, läpähyttää hän kelloa yhden kerran tahi huutaa: *ne nada = tarvett' ei!*

Arestilaisia vartioivan vahtimiehen tulee:

1. estää arestilaisia karkaamasta, jos vaikka pitäisi asettakin käyttä;

2. ilman eri käskyttä vahdinpäälliköltä tahi vanhemmalta aliupserilta olla milläkään ehdolla päästämättä arestilaista ulos tahi laskematta ketään vierasta sisään;

3. kun joku arestiin pantu haluaa päästä tarpeellensa, huuta: *konvoi = saatto!*, ja ennenkuin tarpeellinen määrä ulosviejiä on tullut arestihuoneen ovelle, olla laskematta

aresilaista ulos, eikä sittenkään muuten kuin vanhemman aliupserin läsnä ollessa:

4. arestihuoneen ovessa olevasta ikkunasta tahi luukusta aina katsoa, mitä arestilaiset tekevät.

Arestilaiset ovat kovasti kielletyt:

- a) laulamasta, viheltelemästä;
- b) pelaamasta korttia tahi muuta;
- c) kovaa puhumasta;
- d) huutamasta;
- e) tappelemasta ja rähisemästä;
- f) tupakkaa polttamasta;
- g) väkeviä juomia juomasta;
- h) luonansa pitämästä teräviä työaseita.

Jos vahtimies jotakin semmoista havaitsee, tulee hänen paikaltansa heti antaa siitä tieto vanhemmalle aliupserille ja vahdin päällikölle.

5. Jokaisen vahtimiehen, joka linnan vallilla tahi vankeuden edustalla seisoo, näkee jonkun arestilaisen pakenevan vankueudesta, josko takaa ajettunakin, pitää heti ampua pakenijaa.

Sen vahtimiehen, jonka haltuun on uskottu *raha-arkkuja*, *kassakaappeja*, varastoaittoja ja muuta senlaista, pitää:

1:o aina, kun hän semmoiseen paikkaan asetetaan, muutonviejän läsnä ollessa tarkoin lukea arkkujen ja muiden esineiden määrä sekä vakuuttautua siitä, että kaikki lukot, sinetit ja sinettien nyörit ovat ehjät ja oikeat, ja

2:o olla sallimatta kenenkään, olipa kuka tahansa, lähestyä näitä esineitä, vielä vähemmin niihin koskea tahi niistä jotakin ottaa, ellei hänen oma muutonviejänsä ole saapuvilla.

Samat velvollisuudet ovat ruutikellarille asetetun vahtimiehen noudatettavat. Nii- den lisäksi hän ei saa sallia kenenkään sen läheisyydessä:

1:o polttaa tupakkaa,

2:o tehdä valkeata, tahi

3:o ampua.

Tulipalo-paikalla olevan vahtimiehen pitää:

1:o vartioida kaikkea palosta pelastettua omaisuutta;

2:o estää palopaikalle tulemasta muita henkilöitä kuin ne, jotka ovat tulensam- mutuksen toimessa;

3:o seisoa kiväri jalassa, ja

4:o kunniaa tehdessään panna vaan ki- väri „käsivarteen”, korpralin tavalla.

Paitsi näitä yleisiä velvollisuuksia pitää jokaisen vahtimiehen tietää ja vaariinottaa kaikki ne erinäiset velvollisuudet kunkin vahtipaikan suhteen, jotka kussakin vahti- huoneessa oleva luettelo osottaa.

C). Muutonviejän velvollisuudet.

Mitä muutonviejällä on vastaanottamista ja katsomista, kun vahtiin tulee ja vahti- miehiä asettaa.

a) Uuden muutonviejän tulee vanhalta vastaanottaa:

1:o kaikki käskyt ja ohjeet, jotka koskevat kutakin eri vahtipaikkaa;

2:o kaikki ne esineet, jotka kuuluvat kuhunkin vahtipaikkaan erikseen, niinkuin huonekalut, ovet ja ikkunat ristikkojen kanssa, ha'at, lukot y. m.;

3:o kaikki ne esineet kussakin vahtipaikassa, joita siellä pitää vartioida, niinkuin kassa-arkut ja kaapit lukkojen ja sinettien sekä sinettinyöriin kanssa, niin myös arestissa olevain lukumäärä y. m.;

4:o vissi määrä vahtikojuja, vahtiturkkeja tahi päällystakkeja ja vahtikenkiä.

b) Vahtimiehiään asettaessansa on hänen katsominen, että entinen vahtimies tulijalle jättää kaikki, niinkuin pitää, kaikki käskyt ja ohjeet sekä kaikki eri esineet tarpeellisuudessa järjestyksessä ja saman kuntoisina, kuin hän ne on vastaanottanut. Erehdyksen tahi epähuomion sattuessa tulee hänen oikaista, mikä väärin on, ja kaikenkaltaisesta epäjärjestyksestä heti antaa ilmoitus vahdinpäällikölle.

Kuinka muutonviejä tekee ilmoituksen vahdinpäällikölle. Kunkin muuton perästä tulee muutonviejän ilmoittaa vanhimmalle aliupserille, että on muuttanut vahtimiehet kaikki, mitä mielestänsä on joiakin huomautettavaa. Sittenkuin kaikki muutonviejät ovat ensi kierroltansa palanneet ja

ilmoittaneet itsensä aliupserille, tulee tämän viedä ne kivärittäminä vahdinpäällikön luo, ja aliupserin tehtyä ilmoituksen on jokaisen muutonviejän vuoronsa astuttava esiin, ja, oikea käsi lakkiin nostettuna, tehdä ilmoitus näin: „*Herra — —! Ensimmäinen muuttajakorprali (tahi toinen —) on asettanut vahtimiehet ja vastaanottanut vahtipaikat tarpeellisessa kunnossa!*”

Sitte hänen tulee ilmaista, mitä on havainnut olevaan mainittavaa, ja pyytä ohjeita.

Muutonviejän pitää tietää:

1:o vahtipaikkainsa luku;

2:o missä kukin vahtipaikka on;

3:o miksi kutakin vahtipaikkaa sanotaan;

4:o mitkä esineet hän on muuttaessaan vastaanottanut kussakin vahtipaikassa erikseen;

5:o mitkä ohjeet ja käskyt ovat kussakin vahtipaikassa erittäin noudatettavat;

6:o minkä sotamiehen hän on asettanut kuhunkin eri vahtipaikkaan; ja

7:o mitkä ajat kukin sotamiehistä on seisunut vahtipaikassaan.

Muutonviejä on jokaisessa eri muutossa velvollinen:

1:o uuden vahtimiehen kanssa katsomaan kaikki vartioittavat esineet, niinkuin lukot, sinetit nyöriensä j. n. e., ja

2:o jokaisesta havaitsemastaan vahingosta tahi epäkunnosta heti antamaan ilmoituksen vahdinpäällikölle.

Muist. Jos ei muutonviejä voi selvää tehdä, missä, ja minkä vahtimiehen ollessa jotakin on vahtipaikassa vahingoittunut, on hän itse saatettava siitä edesvastaukseen, niinkuin itse olisi rikoksen tehnyt.

Kun vahdinpäällikkö lähettää muutonviejän olemaan läsnä jonkun avatessa rahaarkkuja tahi kaappeja y. m., muutonviejän ensin verrata avajaan sinetti arkun sinettiin ja, jos ne ovat yhtäläiset, sitte vasta antaa hänen avata lukko. Lukkoa jälleen lukittaessa ja uutta sinettiä pantaessa pitää hänen vieläkin tarkastaa, tuleeko sinetti yhtäläinen kuin ennenkin. — Ruutikellariin mentäessä tulee hänen katsoa, että menijät panevat jalkaansa siellä olevat huopatohvelit ja että kaikki semmoisen käynnin suhteen määrättyt ohjeet vaarinotetaan, ja on hän vastuunalainen kaikesta vahingosta, jos jotakin siitä laiminlyö.

D). Kulkuvahdit.

Kulkuvahdit ovat:

1:o *aliupseri-kulkuvahteja*, joissa on yksi aliupseri ja kaksi sotamiestä;

2:o *korprali-kulkuvahteja*, joissa on yksi korprali ja kaksi sotamiestä; sekä

3:o *sotamies-kulkuvahteja*, joissa on kaksi sotamiestä, toinen niistä vanhinna.

Kulkuvahdit käyvät samassa järjestyksessä kuin vahdin-muuttomiehet, viejä en-

sinnä ja sotamiehet rinnakkain kaksi askelta häntä jäljempänä. Sotamies-kulkuvahtien 2 miestä käyvät aina rinnatusten.

Kulkuvahdin velvollisuudet:

1. Kulkuvahtien tulee silmätä kaikkia vahtimiehiä. Jos joku vahtimies on sairastunut tahi lähtenyt paikaltaan tahi nukkunut taikka muuten tarvitsee päästää, pitää kulkuvahdin-viejän jättää toinen sotamiehistänsä vahtimiehen luo ja lähettää toinen viemään sanaa vahdinpäällikölle.

2. Kun kulkuvahti lähetetään lähimpään vahtiin, tulee sen antaa vahdinpäällikölle ilmoitus kaikista vahtipaikoissa havaitsemistansa epäjärjestyksistä.

3. Kulkuvahdin tulee suopeasti hillitä häiriöitä kaduilla ja tärkeämmissä tiloissa antaa tieto Miliisille sekä muutoin noudattaa vahdinpäällikön likempia ohjeita. Jos häiriöpaikalle Milisi saapuu, ei kulkuvahti saa sekaantua Milisin toimeen, ennenkuin Milisi pyytää, mutta tehköön siinä tapauksessa aina apua ja palvelusta.

4. Jos kulkuvahti kadulla tapaa jonkun kovin kipeän, pitää sen viedä hänet vahtiin tahi lähimpään Milisikonttoriin. Mutta tavatun kuolleen viereen on toinen sotamiehistä jätettävä vahtimaan siksi aikaa kuin toinen joutuiseaan vie siitä sanan vahdinpäällikölle.

5. Kun kulkuvahti kuulee jotakin outoa ääntä tahi tappelusta yksityisestä huoneuk-

sesta, on heti sotamies lähetettävä pikaisesti ilmoittamaan lähimmälle Milisille, mutta toiset jääkööt huoneuksen luo, kunnes tulee Milisi; Milisin pyytämättä ei kulkuvahti saa mennä yksityiseen huoneukseen.

Kulkuvahdin on lupa käyttää aseitansa ilman edesvastauksetta seurauksista:

1:o kun kaikki muut keinot järjestyksen palauttamiseksi ovat turhat;

2:o kun kulkuvahdin päälle hyökätään; ja

3:o semmoisten tappeluksien estämiseksi, joista murha lopuksi voi tulla, olkoonpa ulkona tahi huoneessa.

Muist. Kulkuvahtien pitää aina pysyä hiljaa, olla kovaa puhumatta, tupakkaa polttamatta ja mitään semmoista tekemättä, joka on vahtimieheltä kielletty, sekä aina koettaa päästä vahtimiesten luokse odottamatta, niin että paremmin saavat ne silmällä pidetyiksi.

E). Arestilaisten saattajat.

1. Heitä tulee olla luvultansa *yksi* mies enemmän kuin arestilaisia. Jos 6 tahi useampi arestilaisia on johonkin viетävä, pitää yhden aliupserin seurata myötä vanhempana, mutta jos arestilaisia on vähempi kuin 6, määrätään yksi korprali mukaan vanhempana.

2. Arestilaisten ympärille tulee saattajain asettua yhtämonta kummallekin puolelle; yksi käy edessä ja vanhin aina takana, niin että hän näkee kaikki arestilaiset ja saattajat.

3. Jos arestilaisia kuljetetaan jonkinlaisella ajoneuvolla (rattailla tahi reellä), tulee saattajain kulkea molemmin puolin, mutta vanhimman aina ajoneuvon perässä.

4. Saattajat käyvät aina kivärit olalla; ja upserien vastaan tullessansa eivät he koskaan tee kunniaa, ett'ei huomionsa poistu arestilaisista.

5. Arestilaisia ei saa viedä kauppatorin, isompain ihmisjoukkojen tahi palatsien ja linnain y. m. s. ohitse, eikä sallia heidän pyytää tahi vastaanottaa lahjoja, ei seisattuttua eikä päästä mihinkään yhteyteen vierasten ja sivullisten kanssa.

6. Saattajain tulee arestilaisia tarkalla vaarilla pitää sittenkin kun jo ovat määräpaikkaan vietyinä, mutta vielä sinne jättämättä. Saattajain vanhemman on jättäessään vaadittava kuitti ja se vahdinpäällikölle vietävä.

Saattajain pitää estää arestilaisia karkaamasta, samoin kuin arestilaisien vahtimiestenkin, joskopa siinä asettakin käytäisivät.

7. Kun saattajia määrätään läsnä olemaan jossakin oikeudenkäymisessä arestilaisten kanssa, esim. sota-oikeudessa, tulee

heidän estää arestilaisia kenenkään kanssa puhumasta, ja on heidän pidettävä kiväri jalassa sekä seisominen valloillaan; mutta kun joku oikeuden jäsenistä tulee huoneeseen tahi nousee sijaltansa ja kun tuomio julistetaan, on saattajan asettuminen „reilaan”.

F). Vanhemman vahti-aliupserin velvollisuudet.

Vanhempi vahti-aliupseri on lähinnä silmällä pitämässä, että jokainen vahtiin kuuluva mies oikein täyttää kaikki velvollisuutensa.

Hänen pitää sentähden tietää kaikkein velvollisuudet ja tehtävät.

Tämä aliupseri määrätään samasta kompaniasta ja samasta plutonasta kuin miehistökin.

Upseri-vahdissa on hänen rintamapaikkansa oikealla sivustalla toisessa rivissä; mutta jos upseri on poissa, astuu hän sen sijaan.

Aliupseri- ja korprali-vahdeissa tulee vahdinpäällikön itse täyttää kaikki vanhemman aliupserin velvollisuudet.

Vastaanotto, katsastus ja ilmoitus:

Heti vahtihuoneesen tultuansa katsastakoon vanhempi aliupseri vahtihuoneuksen ja kaikki mitä siihen kuuluu; vastaanottakoon vahtiturkit ja kengät, niin myös muut pienet kalut, luettelon mukaan.

Kun muutonviejät, ensimmäiset muuttomiehet ympäri vietyänsä, ovat palaneet, vie vanhempi vahti-aliupseri ne kivärillä vahdinpäällikön luo, jolle vahti-aliupseri ja hänen jälkeensä muutonviejät ilmoittavat: *Herra — —! vahti ja vahtimiehet ovat vastaanotetut täydessä kunnossa!*

Sitte tulee heidän ilmoittaa, onko epäjärjestystä näkynyt jossakin vahtipaikassa tahi vahtihuoneessa ja onko epäilystä noussut vahtihuonetta ja niihin kuuluvain esinetten vastaanottamisessa, sekä siinä tapauksessa pyytää ohjeita.

Järjestys vahtihuoneessa.

Vanhemman aliupserin tulee katsoa:

1:o että miehistö vahtihuoneessa aina on ääneti ja täydessä järjestyksessä eikä pidä melua, laula tahi pelaa;

2:o että eivät miehet riisu varuksiansa tahi napista päästä vaatteitansa eivätkä yöllä maata pane;

3:o että ei vahtihuoneessa eikä vahtipaikassa mitään tehdä vahdinpäällikön käskettä ja tietämättä;

4:o että ei kivärejä aseteta seinälle, vaan niitä varten olevalle telineelle;

5:o että miehet vuorotellen muuttavat vaatetuksensa;

6:o että laukut, käärityt päällystakit ja virkatakit pannaan järjestykseen määrättyyn paikkaan; ja

7:o ett'ei kukaan mies mene pois vahtihuoneesta vanhemman aliupserin luvatta ja että ulosmenneen sijaan yksi niistä, joiden vuoro on levätä, heti määrätään rintamaan.

Muuttoväen lähettäminen. Vanhemman aliupserin on valvominen, että päästökset eli muuttomiehet lähetetään hyvissä ajoin, s. o. aina kahden tunnin päästä, kuitenkin parittomina tunteina. Jos vahdinmuutto on tapahtunut parillisena tuntina, on toinen päästös lähetettävä lähinnä seuraavana parittomana tuntina. Jos on kovin kylmä, saapi päästökseen lähettää joka puolentoista tunnin tahi joka tunninkin perästä, mutta kaikki tämä on kirjoitettava vahti-päiväkirjaan, niin että tiedetään, minkä ajan kukin vahtimies on seisonut paikassansa.

Jos on enemmän kuin 5 asteen pakkanen, sallitaan vahtimiesten käydä vahtikengissä, ja jos sen lisäksi on rankka sää tahi jos on 10 asteen pakkanen, saavat he ottaa vahtiturkinkin yllensä. Ensimmäinen päästös lähetetään vahtia muutettaessa, niinkuin edellä on sanottu. Toinen ja seuraavat lähetetään suorastaan vahtihuoneesta. Miehet ottavat kivärinsä, menevät vahtisillalle ja asettuvat korpraliensa eteen, jotka komentavat: *ruschjo voljno, schagom march! olallen, eespäin mars!* Tähysvartija menee suoraan vahtipaikallensa ja torvensoittajan tulee auttaa turkki hänen päällensä.

Heti muuttoväen lähetettyänsä asettakoon vanhempi aliupseri muun miehistön uudelleen jaettavaksi, jos vahti kentiesi kutsuttaisiin aseisiin.

Päästettyjen vahtimiesten vastaanottaminen. Päästettyjen vahtimiesten vahtiin palattua pitää vanhemman aliupserin tiedustella vahtipaikkain tilaa sekä talvella myös vakuuttautua, ett'ei kukaan ole paleltunut; hänen tulee katsoa, että vahtipaikoista päästetyt panevat vaattetuksensa samaan tapaan kuin muutkin miehet, eikä salli kenenkään pitää vahtihuoneessa paskaa päässänsä tahi vahtikenkiä jalsansa, sekä vahdinpäällikölle antaa tieto kaikesta, mitä vahtipaikoissa on tapahtunut. Siksi kuin viimeinen korprali päästöksinensä palajaa, saavat ennen tulleet päästökset levätä, jonka jälkeen aliupseri tulee heti asettaa koko vahti uudestaan jaettavaksi, että se on valmiina, jos vahti aseisiin kutsutaan.

Vahti kutsutaan aseisiin sillä tavalla ja niissä tiloissa, kuin edellä on mainittu. Silloin on vaariinotettavat seuraavata:

Niin pian kuin vahti on kuullut kaksi kelonläpäystä tahi huudon „aseisiin”, käskee vanhempi aliupseri vahtimiehistöä joutuisasti ottamaan kivärinsä ja käymään asentoon vahtihuoneessa.

Sitte vahdille komennetaan: *na pravo* = oikeaan! tahi *na ljävo* = vasempaan!, sen

mukaan minne päin ovi on, ja sen jälkeen: *schagon march = eespäin mars!* Nopein askelin vahti ulos, pitäen kiväriä jalassa, ja järjestyy oikealla sivustallaan kolme askelta etupuolelle ja vasemmalle tähysvartijan kojusta. Tämän perästä vahdinpäällikkö komentaa: *na pletscho, ravnjais = käsvarteen, asentoon!*

Jos vahdinpäällikkö jostakin syystä ei ole voinut mennä ulos vahdin kanssa, asetuu vanhempi aliupseri hänen sijaansa ja toimittaa kaikki, mitä vahdinpäällikön tulee; mutta siinä tapauksessa ei torvensoitaja saa lähteä vahtihuoneesta eikä myös nuorempi aliupseri asetu vanhemman aliupserin paikalle.

Ilta- ja aamusoitto.

Huhtikuun 13 päivästä Syyskuun 13 päivään puhalletaan aamusoitto k:lo 4:ltä aamusella; mutta Syyskuun 13 päivästä Huhtikuun 13 päivään niin pian kuin ulkoilmassa näkee kirjaa lukea.

Ilta-soitto puhalletaan aina k:lo 9 j. pp. „Valmistus” soitetaan $\frac{1}{4}$ tuntia ennen. Heti iltasoiton jälkeen päästetään vahtimiehet.

Sittenkuin kaikki muutonviejät ovat takaisin tulleet, pitää vanhemman aliupserin ilmoittaa vahdinpäällikölle: *Herra — —! vahti ja vahtimiehet ovat täydessä kunnossa!*

Kiertäjän vastaanottaminen tapahtuu samalla tavalla kuin vahtien päivystäjän. Hänelle tehdään myös kunniaa samalla tapaa.

1. Jos ei tähysvartija tunne kiertäjää itseä, ei hän yöllä saa laskea häntä vahtihuoneeseen, vaan kutsukoon ulos aliupserin, mutta hänen pitää kuitenkin kiertäjän käsystä kutsua vahti aseisin joka aika vuorokaudesta.

2. Kun kiertäjä on kutsunut vahdin aseisin, on hänelle komennettava: *käsvarteen!* *kunnioiten!*; mutta jos on pimeä; ett'ei voi häntä tuntea, tulee vahdinpäällikön ensin, komennettuansa: *käsvarteen!*, mennä kiertäjän luo ja kysyä: *mikä tunnussana?* sekä, oikean vastauksen saatuaan, komentaa: *kunnioiten!* ja astua esiin ilmoittamaan.

3. Tämän perästä on kiertäjän lupa tarkastaa vahtia, ja eri vahtipaikkain tarkastamista varten on hänen kanssansa lähetettävä kulkuvahtina yksi nuorempi aliupseri ja kaksi sotamiestä.

Muist. Jos joku, jolla on oikeus tarkastaa vahtia, ei kutsu sitä kiväriin, vaan menee suorastaan vahtihuoneeseen, niin lähin mies, joka huomaa hänen tulonsa, heti huutakoon: *nous!* ja vanhempi aliupseri lisätköön: *asentoon!* sekä antakoon siitä tiedon vahdinpäällikölle. Jos sisääntulleella upserilla ei ole valtaa tarkastaa vahtia, komennetaan ainoastaan: *nous!*

Kulkuvahdiksi, läheteiksi, palokomennuskunniksi ja Milisin avuksi määräämiset ovat myös vanhemman aliupserin tehtäviä vahdinpäällikön käskystä. Yhdellä kertaa ei kuitenkaan saa ulos komentaa enmpää kuin $\frac{1}{3}$ vahdista ja parhaintain samasta päästömuutosta sekä, jos sopii, näppärämpiä sotamiehiä. Jokaista tärkeämpää sekä suullista että kirjallista sanaa viemään lähetetään aina nuorempi tahi hänen poissa ollessaan joku vikkelä sotamies.

Vahti-päiväkirjan oikeata pitoa tulee vanhemman aliupserin myös valvoa. Vahti-päiväkirjaan on pantava kaikki vahtiin määrätyt henkilöt, mikä toimi kullekin on annettu ja millä ajoin jokainen vahtimies on paikassaan seisonut. Jos joku on sairastunut tahi muutoin ei voi tehdä hänelle määrättyä toimitusta, on hänen sijaansa komennettukin kirjoitettava vahti-päiväkirjaan, niin että aina saatetaan nähdä, missä ja milloin kukin on palvelusta toimitannut.

Vahdin jättäminen uuden vahdin vanhemmalle aliupserille on tehtävä samassa järjestyksessä, kuin se vastaankin otettiin. Vahtia muutettaessa määrää vanhempi aliupseri sijaansa rintamaan nuoremman aliupserin; sittenkuin kaikki korpralit ovat ilmoittaneet vahtimiestensä oikean tuomisen, tulee vanhemman aliupserin siitä tehdä ilmoitus vahtipäällikönsä näin: *Herra —!*

vahti ja vahtimiehet ovat tarpeellisessa kunnossa jälleen jätetyt.

Yleiset velvollisuudet. Vahdin tarkastaminen kasarmissa on vahdinpäällikön toimitettava. Sentähden tulee hänen sinne saapua vähintäänkin $\frac{1}{2}$ tuntia ennen kuin vahti on muutettava, ja tarkastaa niin hyvin jaoitus kuin myös siksi päivää määrätty pukumuoto sekä muistuttaa muuttaja-korpralille ja ainakin 1:lle muuttoväelle heidän yleisiä ja erityisiä velvollisuuksiaan vahtipaikassa ollessansa.

Heti vahti-esitännön jälkeen vastaanottaa vahdinpäällikkö koko päällysvallan kaikkein vahdissa olevain miesten ylitse ja tulee vastuun alaiseksi kaikkein heidän velvollisuuksiensa täyttämisestä. Sentähden on välttämätöntä, että hän täydelleen tietää kaikki kukin palvelustoimeen kuuluvat tehtävät.

Vahdit käyvät seuraavassa järjestyksessä:

Vahdit, joina on ainoastaan yksi plutona tai vähempi määrä, käyvät aina ruoduittain ja kaksinnetuin ruoduin. Jos on vähempi kuin 8 ruotua, ei niitä kaksinneta.

Vahdit pitävät kivärit „olalla” ja käyvät kadun oikeata puolta sekä katuvierustaa myöten ainoastaan katujen varsin likaisina ollessa, mutta silloin aina ruotujansa kaksintamatta.

Torvensoittaja ei myöskään puhalla varsin pimeällä.

Kulkekoon vahti missä järjestyksessä tahansa, tulee torvensoittajan aina käydä 4 askelta vahdinpäällikön edellä.

Vahdin vastaanotto ja jälleenjätto tapahtuu seuraavalla tavalla:

Kun on vahti muutettu, on uuden vahdinpäällikön entiseltä *luettelon mukaan* vastaanotettava:

Kaikki arestissa olevat sotilas- ja siviilihenkilöt;

raha-arkut eheiden lukkojen ja sinettien kanssa;

kaikkien vahtipaikkain asemapiirros ja luettelo;

ohjeitten kirjoittamisen kirja, ja

kaikki muut esineet kirjoitetun luettelon mukaan; sekä

kaikki ne kirjalliset käskyt, joita ei entinen vahdinpäällikkö vielä ole ennättänyt täyttää.

Jos uusi vahdinpäällikkö ei vielä tarkoin tiedä kaikkia hänen paikkaansa erittäin koskevia ohjeita, hankkikoon siitä tiedon entiseltä vahdinpäälliköltä. Mutta jos hän saa semmoisia suusanallisia ohjeita, jotka eivät ole otettuina linnapalvelusta koskevain määräysten sekaan, tulee hänen heti kysyä neuvoa „vahtien päivystäjältä”, ennenkuin niitä toimeen panee.

Kun kaikki esineet ja eri vahtimiehet ovat korpralien kautta vastaanotetut ja

jälleen jätetyt, vastaanotta sekä 'entinen että uusi vahdinpäällikkö „ilmoituksen” vanhemmalta aliupseriltansa ja korpraleiltansa, jolloin uusi vahdinpäällikkö myös ottaa huomioon, josko kaikki korpralit tuntevat vahtipaikat ja kaikki ne ohjeet, jotka kussakin erittäin ovat vaariinotettavat. Jos jotakin vahtipaikkaa vastaanotettaessa on tapahtunut mitään suurempaa erhetystä, pitää korprali heti lähettämään takaisin erhetystä korjaamaan.

Jos vahtien päivystäjä on saapuvilla, tulee vahdinpäällikön ilmoittaa näin: *Herra —! vahti ja vahtimiehet ovat täydessä kunnossa vastaanotetut (jälleen jätetyt); arestissa on: aliupsereja ja sotamiehiä — 00 —, muunvirkaisia — 00 —!*

Vasta tämän perästä molemmat allekirjoittavat „muutto-ilmoituksen”, ja ovat kaikki vahtia muutettaessa havaitut epäjärjestykset siinä mainittavat.

Kun vahti näin on oikein jätetty ja vastaanotettu, vie entinen vahdinpäällikkö vahtinsa kotiin samassa järjestyksessä kuin sen toikin.

Vahdin suojelukseksi ja puolustukseksi saa vahdinpäällikkö tarpeen mukaan käyttää terä- tahi ampuma-asetta seuraavissa tapauksissa:

1:o suoran päällekkarkauksen tahi väkivallan torjumiseksi;

2:o rauhattomuuden-tekijäin hillitsemiseksi ja omaan asetten varjelukseksi;

3:o vahdin haltuun uskottujen henkilöiden tahi kalujen suojelemista ja puolustamista varten vahingosta ja turmiosta; sekä

4:o estääkseen arestilaisia karkaamasta.

Hälytystä ei vahdinpäällikkö saa lyötää tahi puhalluttaa, ellei saa käskyä joltakulta niistä henkilöistä, joiden on oikeus vahtia tarkastaa.

Käskyjä annettaessa saa vahdinpäällikkö vaatia niitä kirjallisesti tehtäviksi.

Häiriötä hillittäessä lähellä vahtihuonetta ei vahdinpäällikkö saa sekaantua Milisin toimiin.

Mutta Milisin pyydettyä saa sille apua vahdista antaa nuoremman aliupserin tahi jonkun korpralin johdoissa; enempää kuin $\frac{1}{3}$ vahtia ei kuitenkaan saa ulos lähettää.

Jos ei Milisi ole lähellä, tulee vahdinpäällikön itse hillitä epäjärjestyksiä ja tappeluksia j. n. e.,

Sentähden pitää hänen:

antaa vahdinpalvelijain lakaista vahtihuone ja sen ympäristö sekä hiekoittaa etusilta, raput ja käytävät;

hänelle lämmityttää tarpeeksi kaikki huoneet, mutta ei k:lo 5:n perästä j. pp.;

vahdinpalvelijalta vaatia joka vuorokaudeksi $\frac{1}{2}$ naulaa kynttilöitä ja niin paljon öljyä, kuin tarvitaan, että kaikki huoneet ovat valaistut sekä lyhdyt etusillalla ja makilla palamassa kaiken yötä, Elokuun 12 p:stä lukien Toukokuun 12 p:ään saakka.

Jos ei vahdinpalvelija tahdo tahi hänellä ei ole antaa, mitä tarvitaan lämmitykseksi ja valaistukseksi, tulee vahdinpäällikön siitä heti antaa tieto komendantille ja vahtien päivystäjälle sekä panna muistutus vahti-päiväkirjaan.

Vahdinpäällikön itsetyiset velvollisuudet ovat:

tietää kaikki, mitä linnapalveluksen ohjesäännössä hänelle on määrättyä;

tietää vahdin kaikki eri vahtipaikat;

tietää, mitä kaikkea kussakin vahtipaikassa on vartioitava;

tietää, mitkä vahtipaikat ovat toisia tärkeimmät.

Hänen on kielletty:

lähteä toimipaikastansa;

vastaanottaa luonakävijöitä;

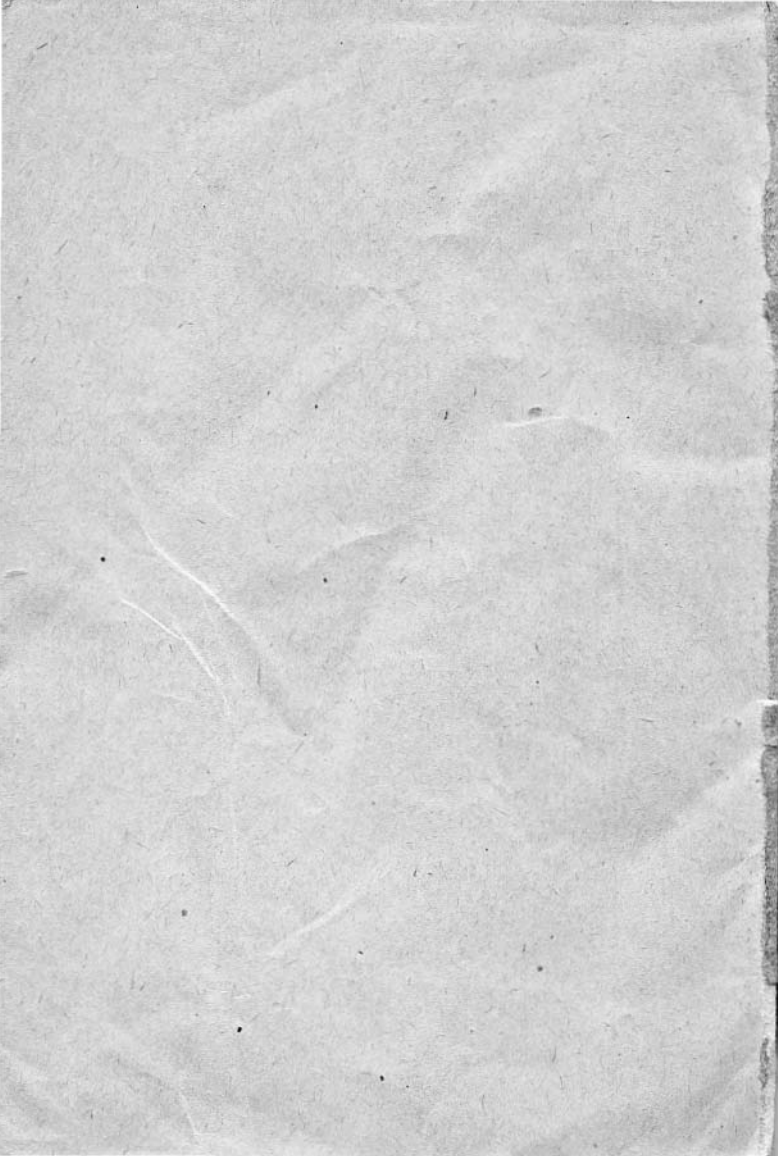
lisätä, vähentää tahi toisin asettaa vahti, ilman komendantin luvatta;

riisua vaatteistansa, päästää niitä napista tahi panna pois asettansa;

laskea ketään vahdista lomalle, ja

polittaa tupakkaa vahtihuoneen ulkopuolella.

Jos vahdinpäällikkö sairastuu, on hänen siitä tieto annettava vahtien päivystäjälle eikä hän saa tämän tahi komendantin luvatta milloinkaan lähteä vahdista.

TYÖVÄENLIIKKEEN KIRJASTO
VÄLIVARASTO

1290622229